

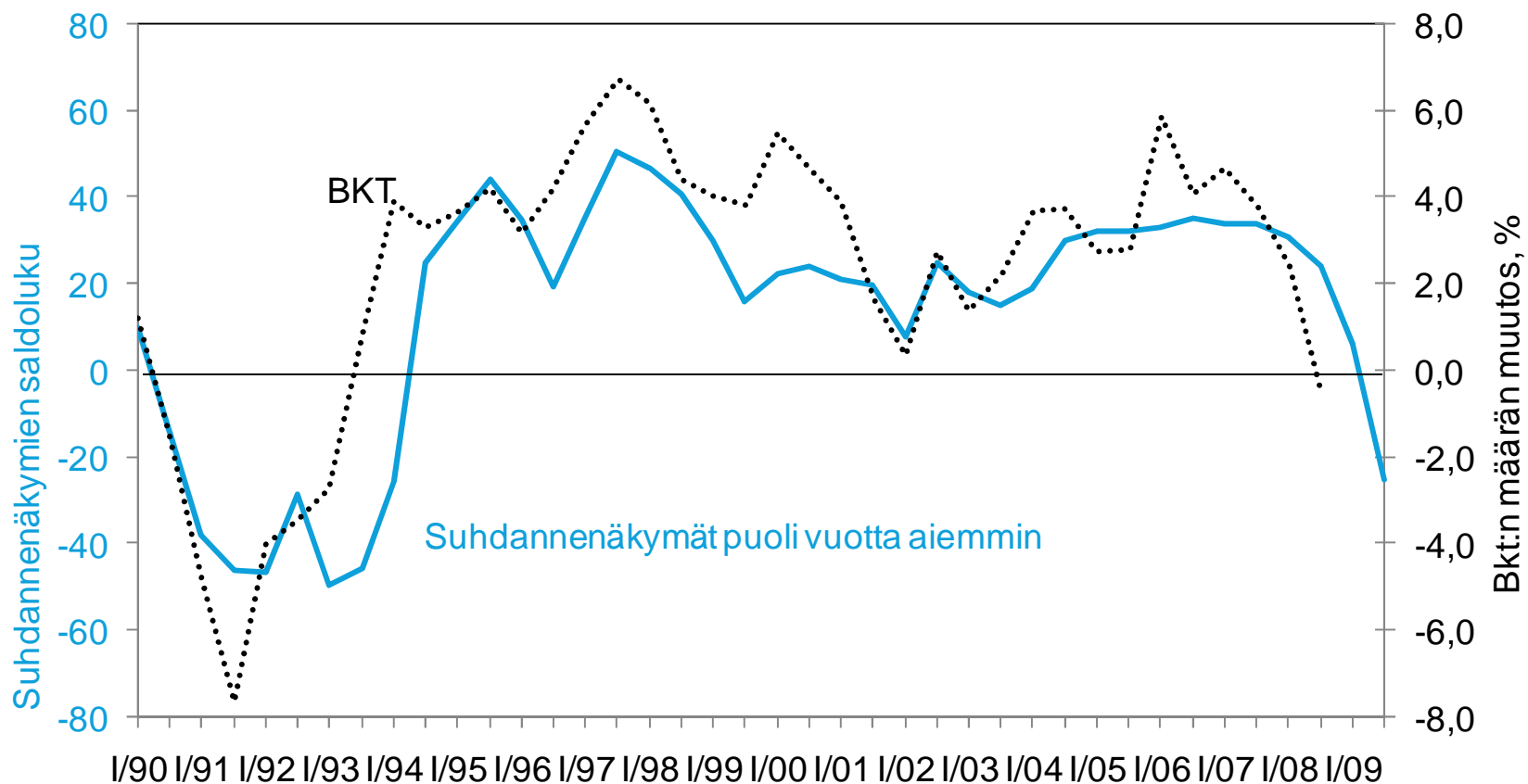
Pk-yritysbarometri

Kevät 2009

Julkaisijat

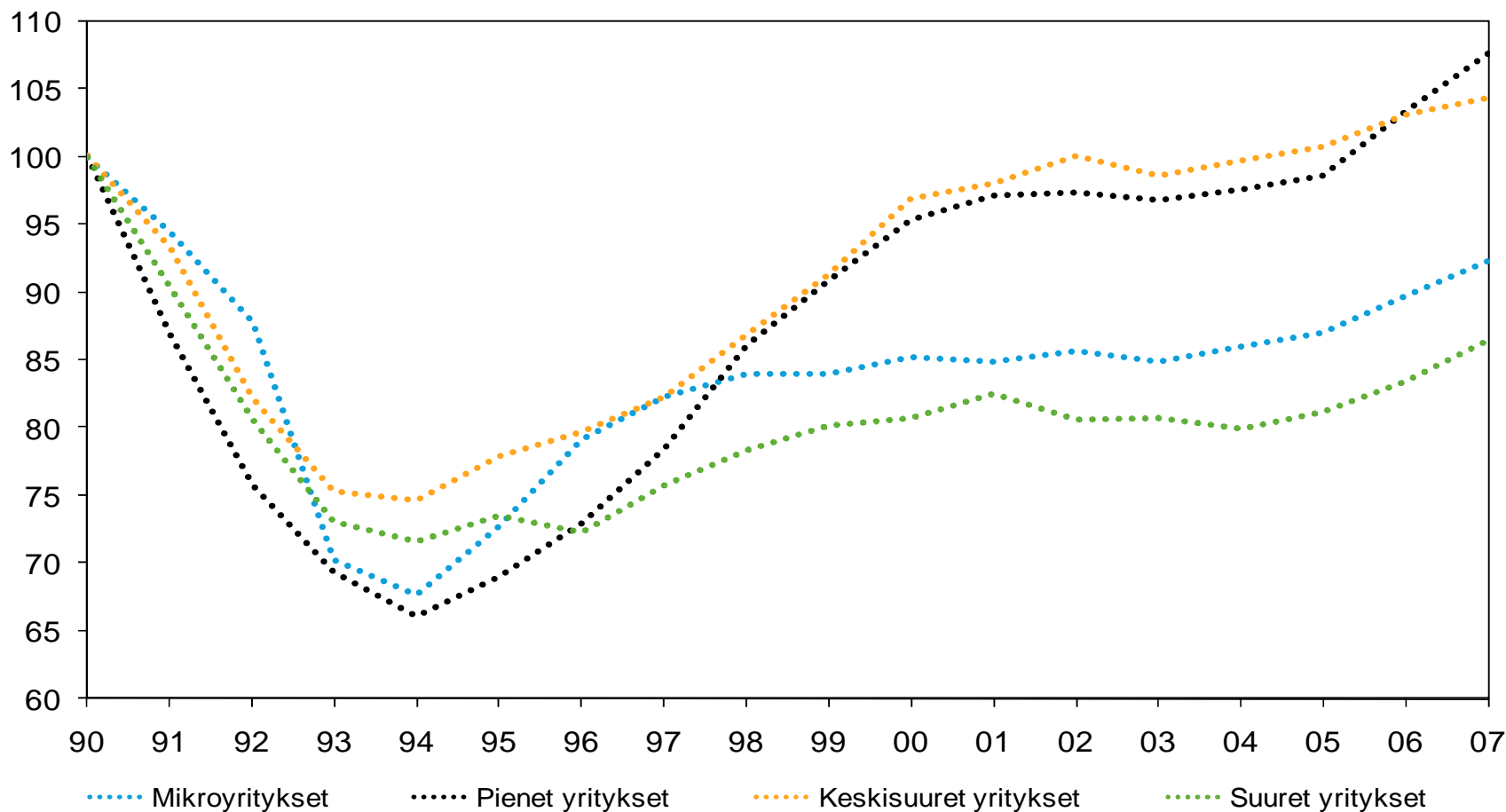
Suomen Yrittäjät ry ja Finnvera Oyj

Pk-yritysbarometrin ennustekyky, bkt

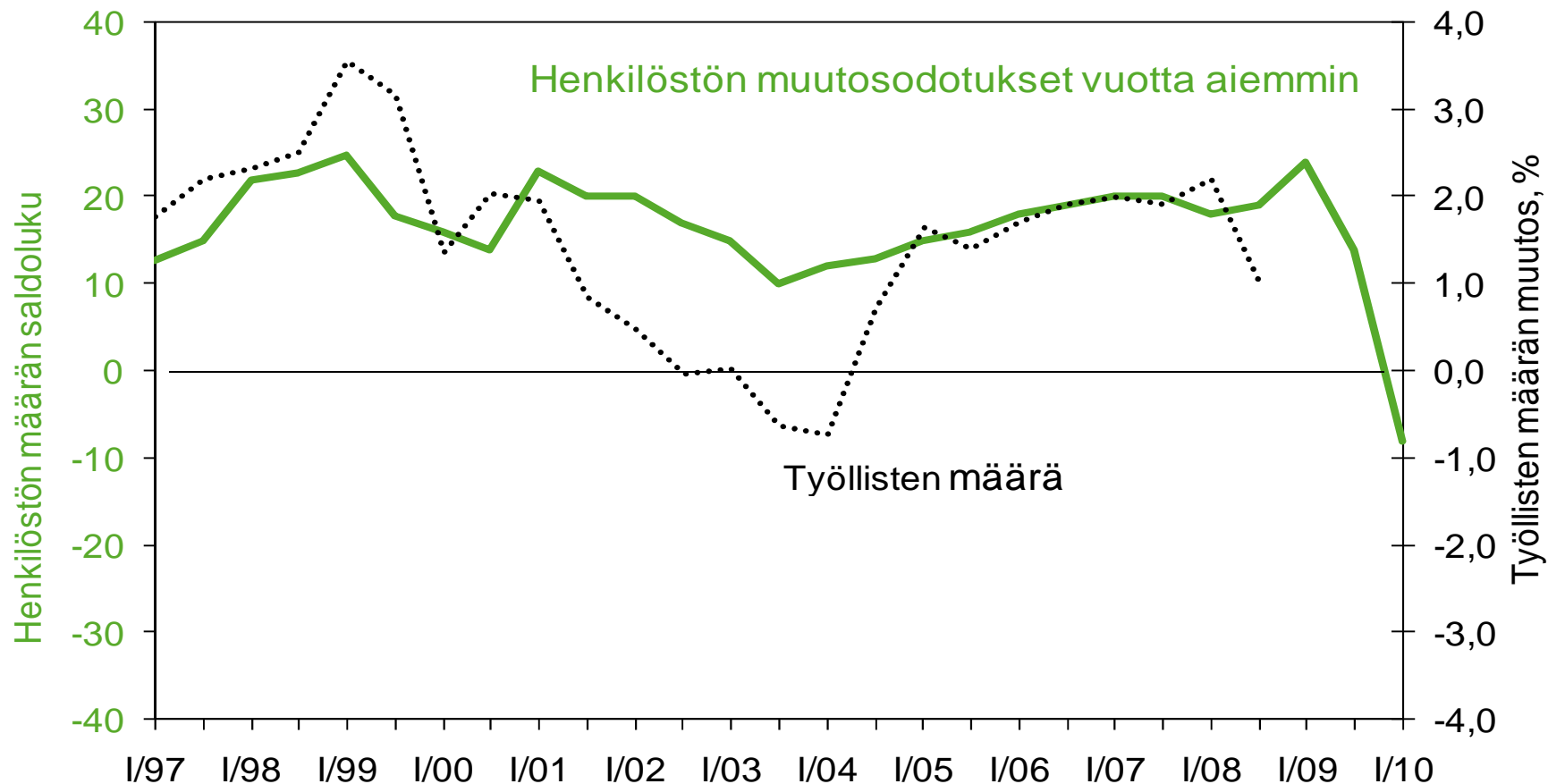
Lähteet: Tilastokeskus ja Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Työllisten määrä eri kokoisissa yrityksissä, 1990 = 100

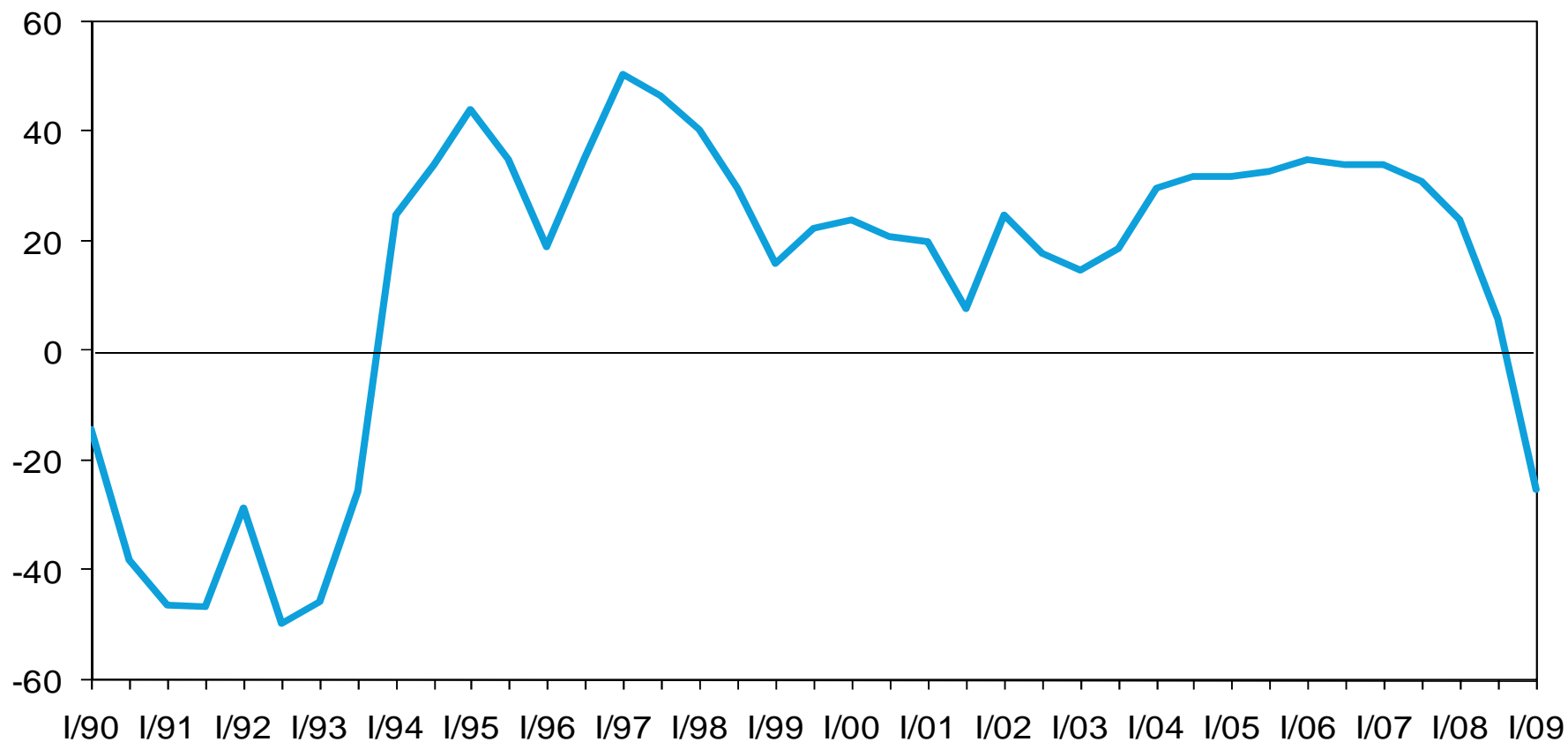
Lähde: Tilastokeskus

Pk-yritysbarometrin ennustekyky, työllisyys

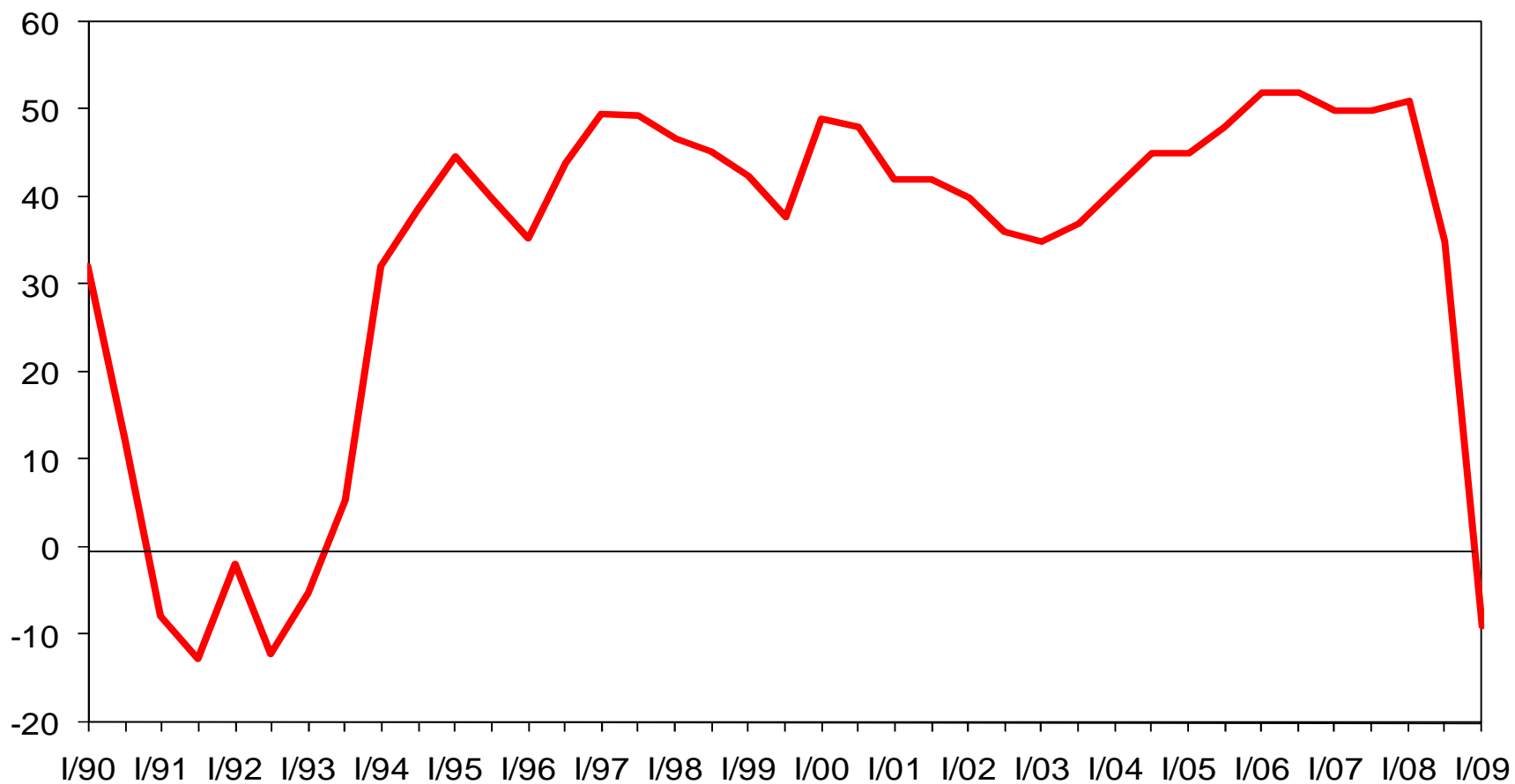
Lähteet: Tilastokeskus ja Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Suhdannenäkymät, saldoluku

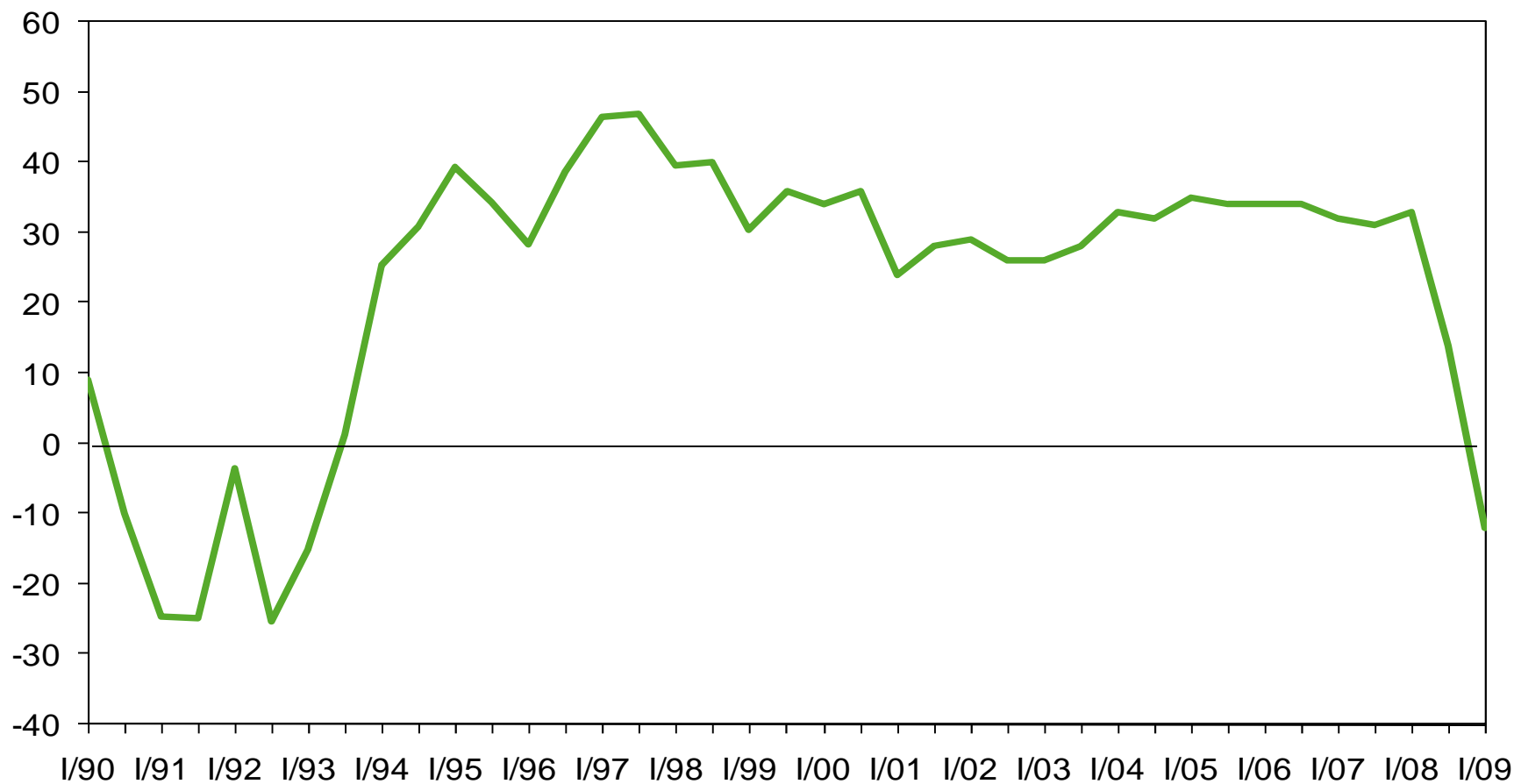
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

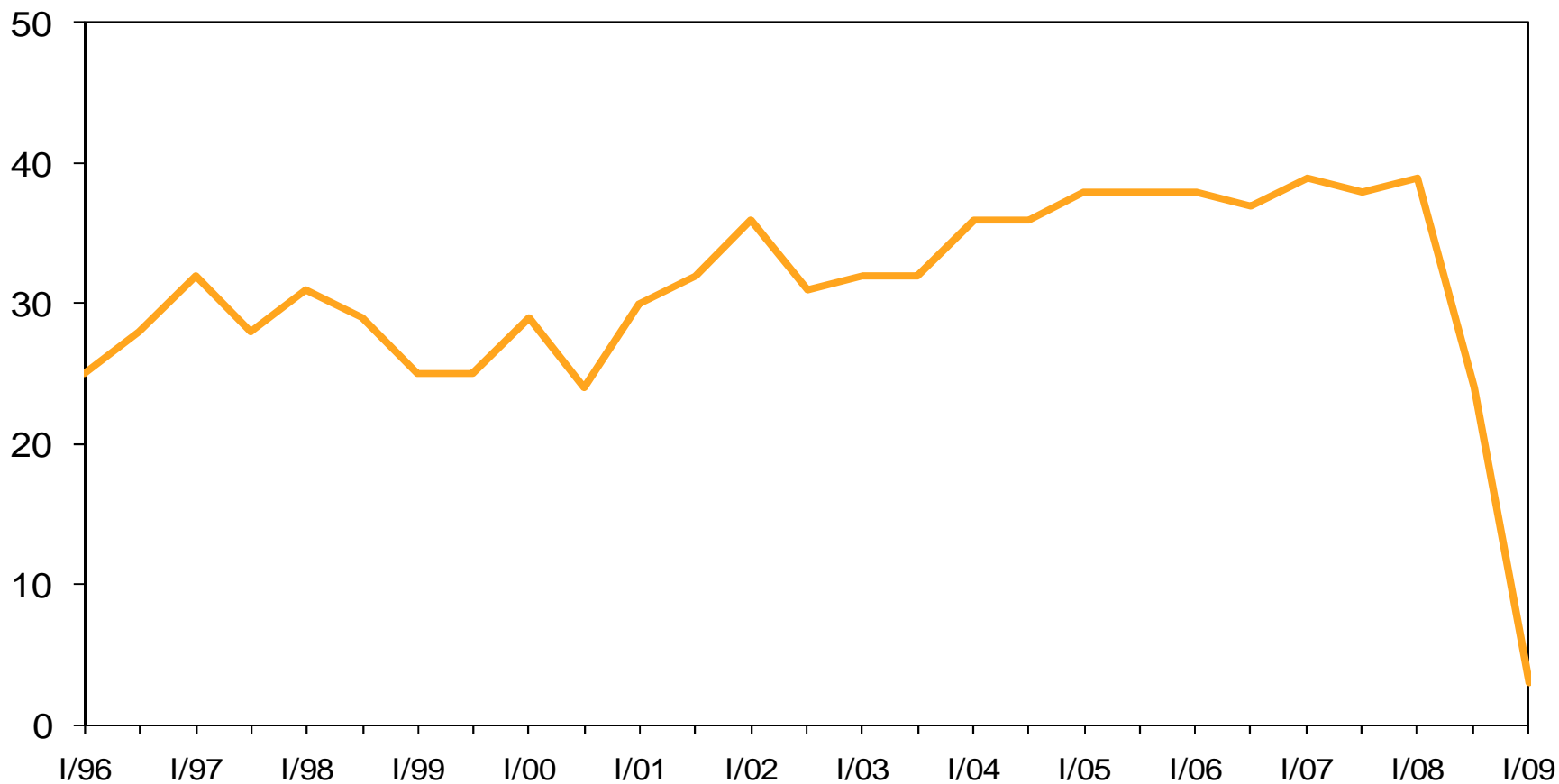
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

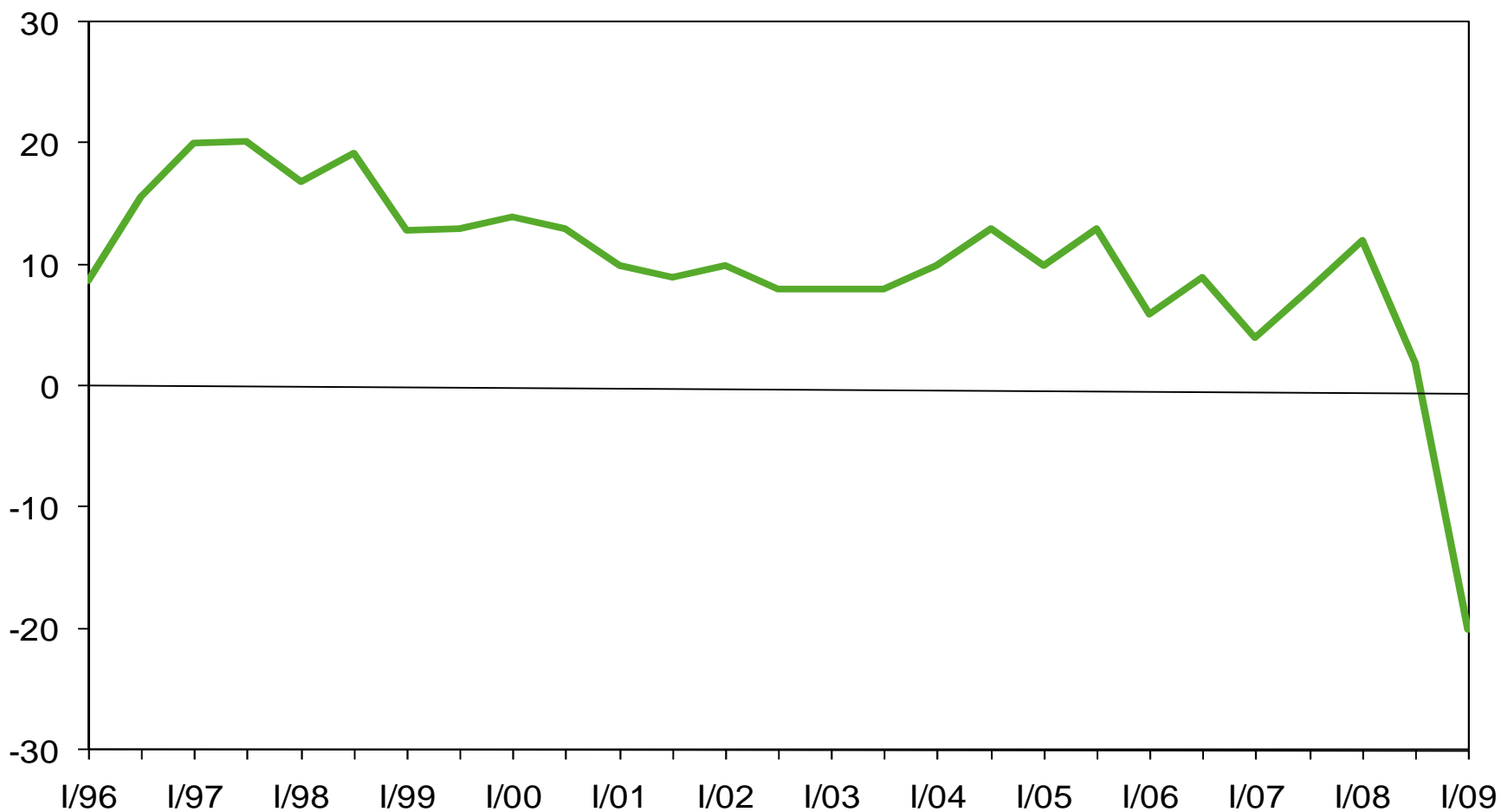
Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

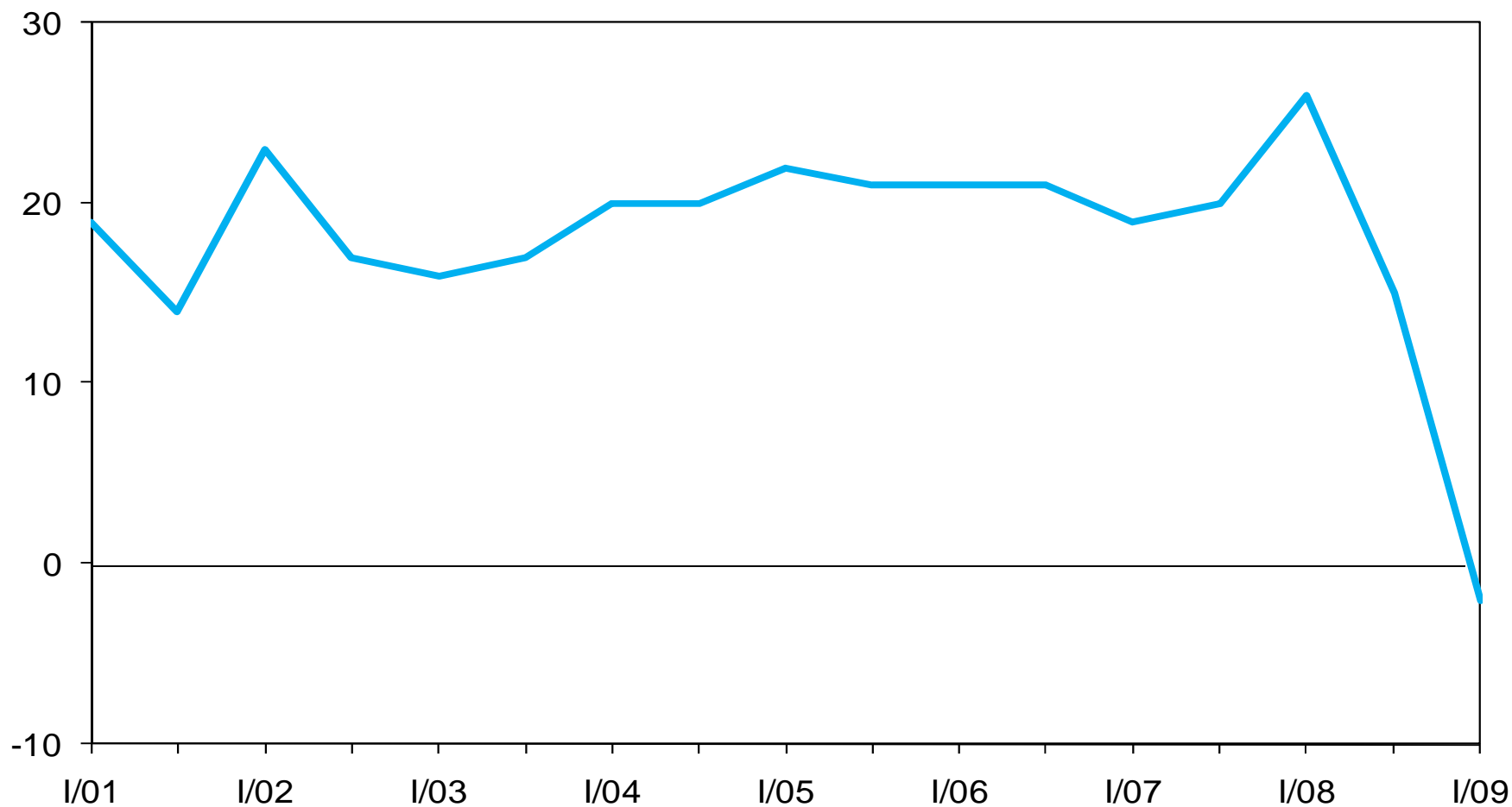

Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

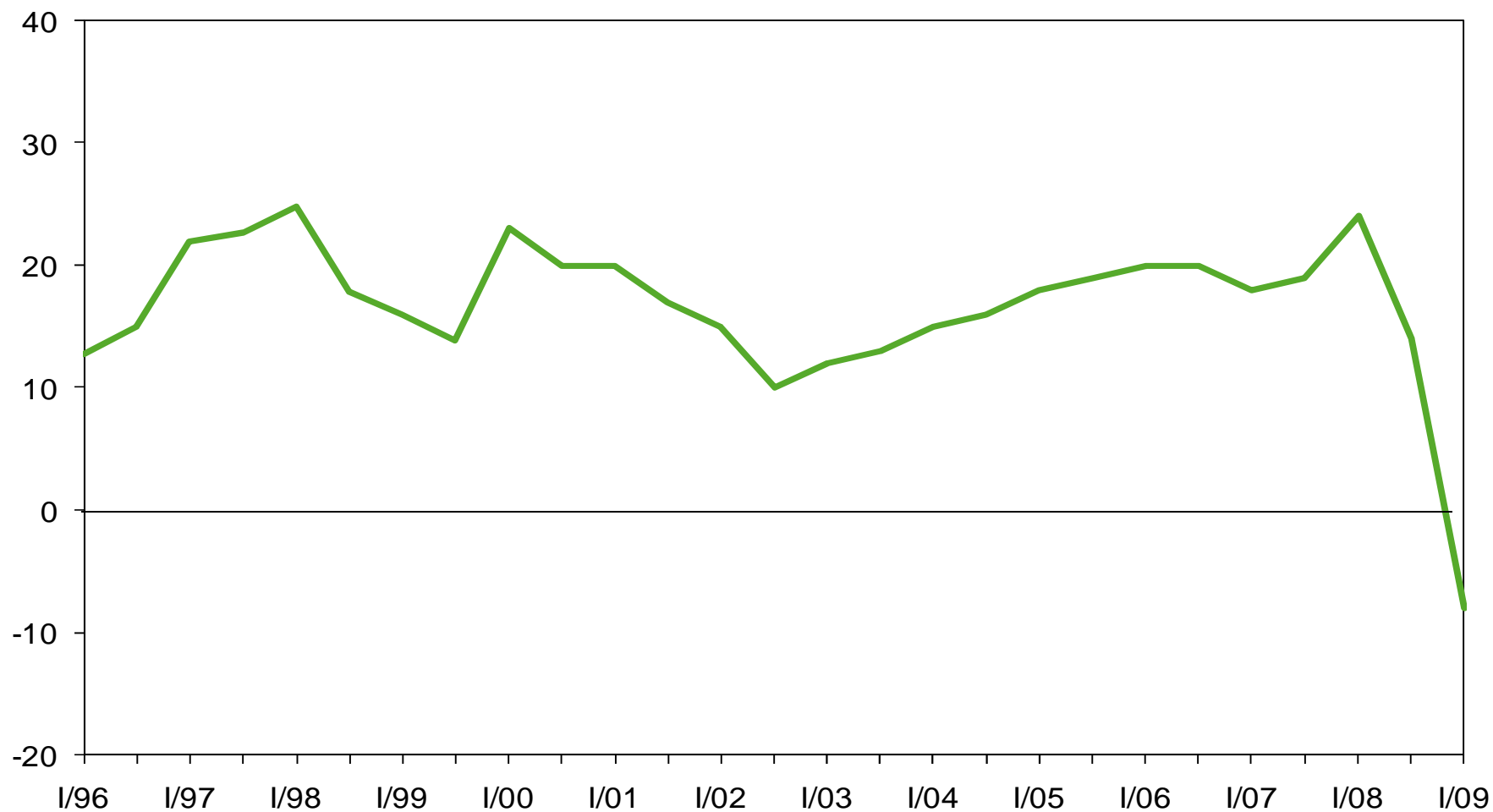
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Tuotekehityksen muutosodotukset, saldoluku

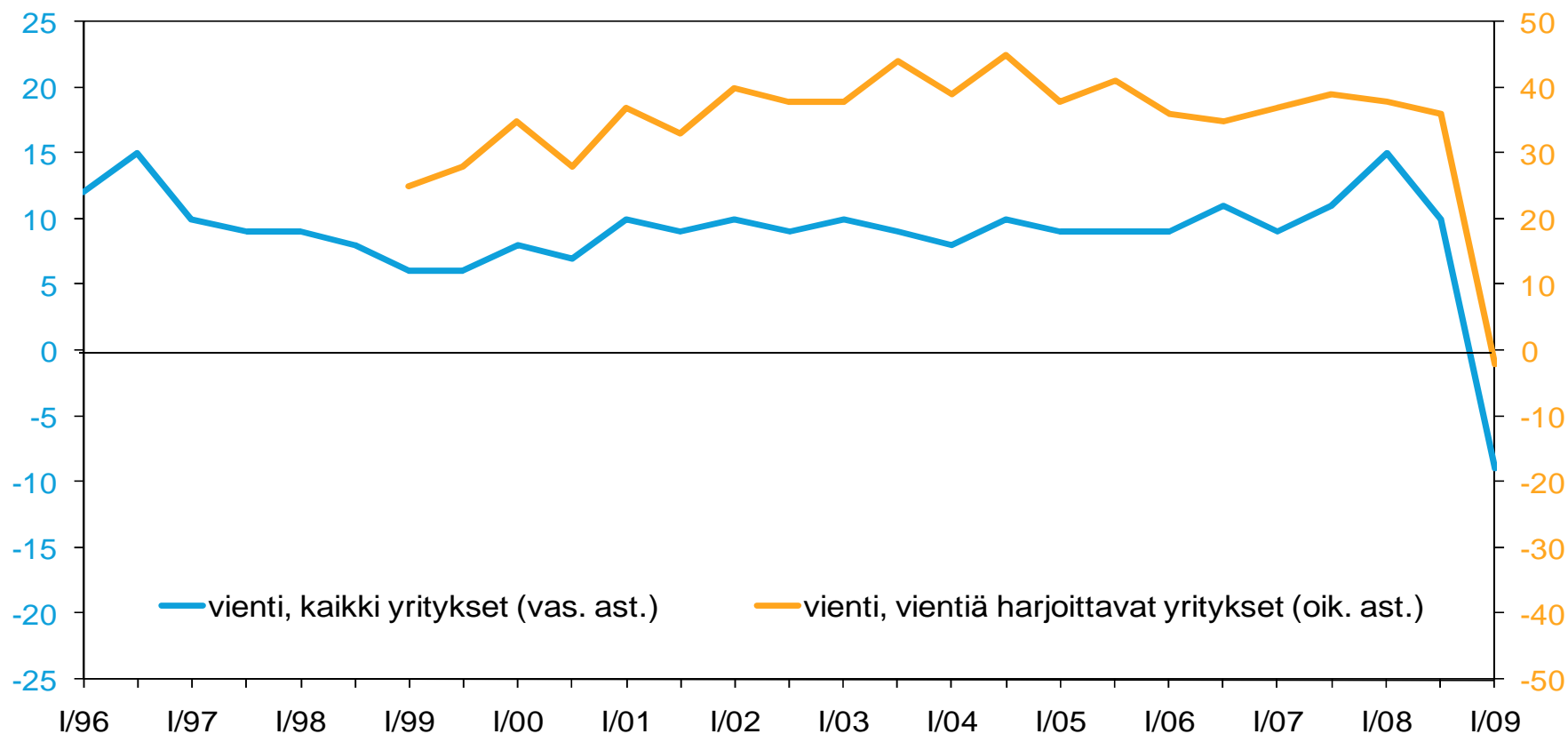
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Odotukset henkilökunnan määrästä, saldoluku

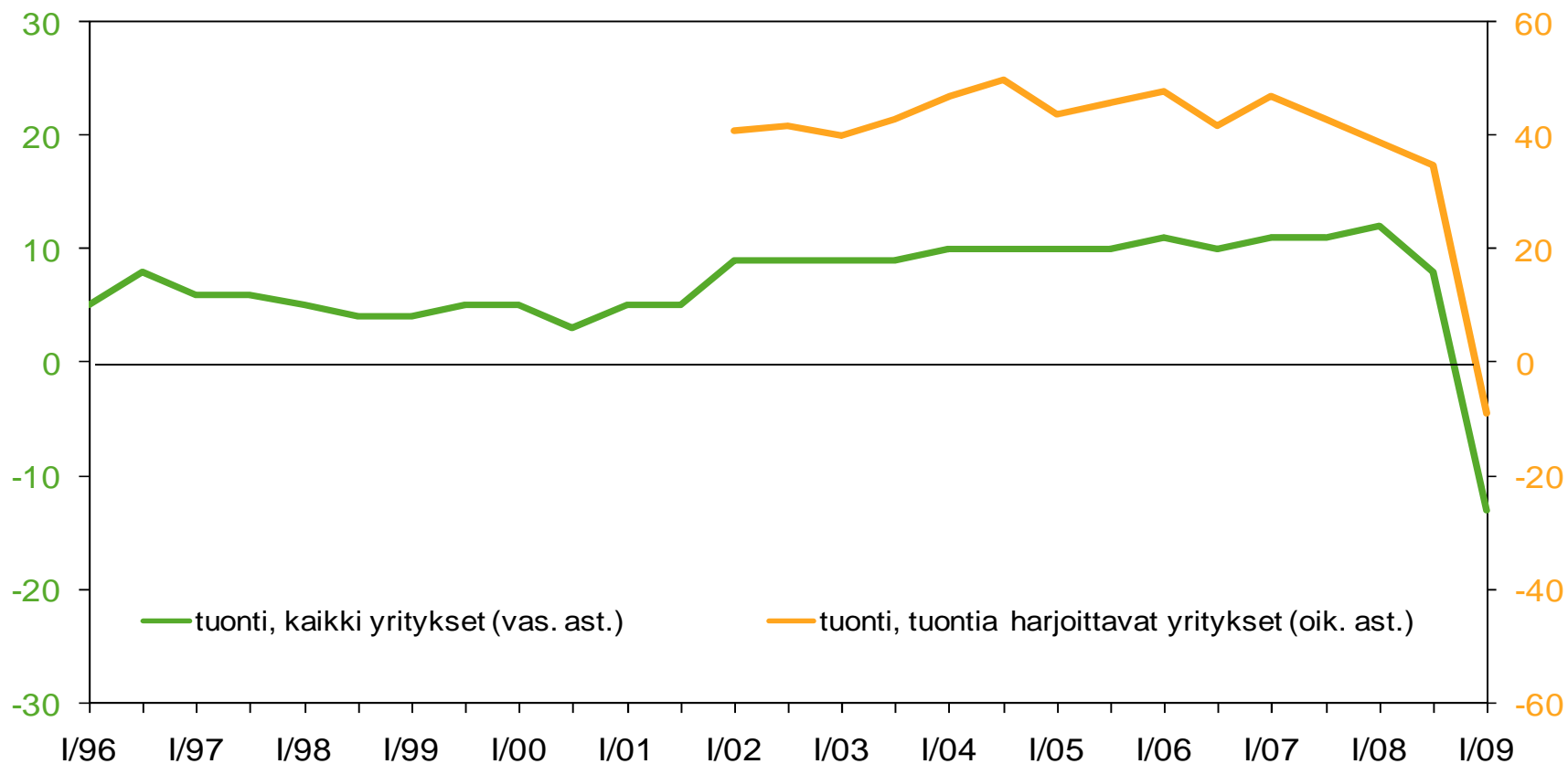
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Viennin arvon muutosodotukset, saldoluku

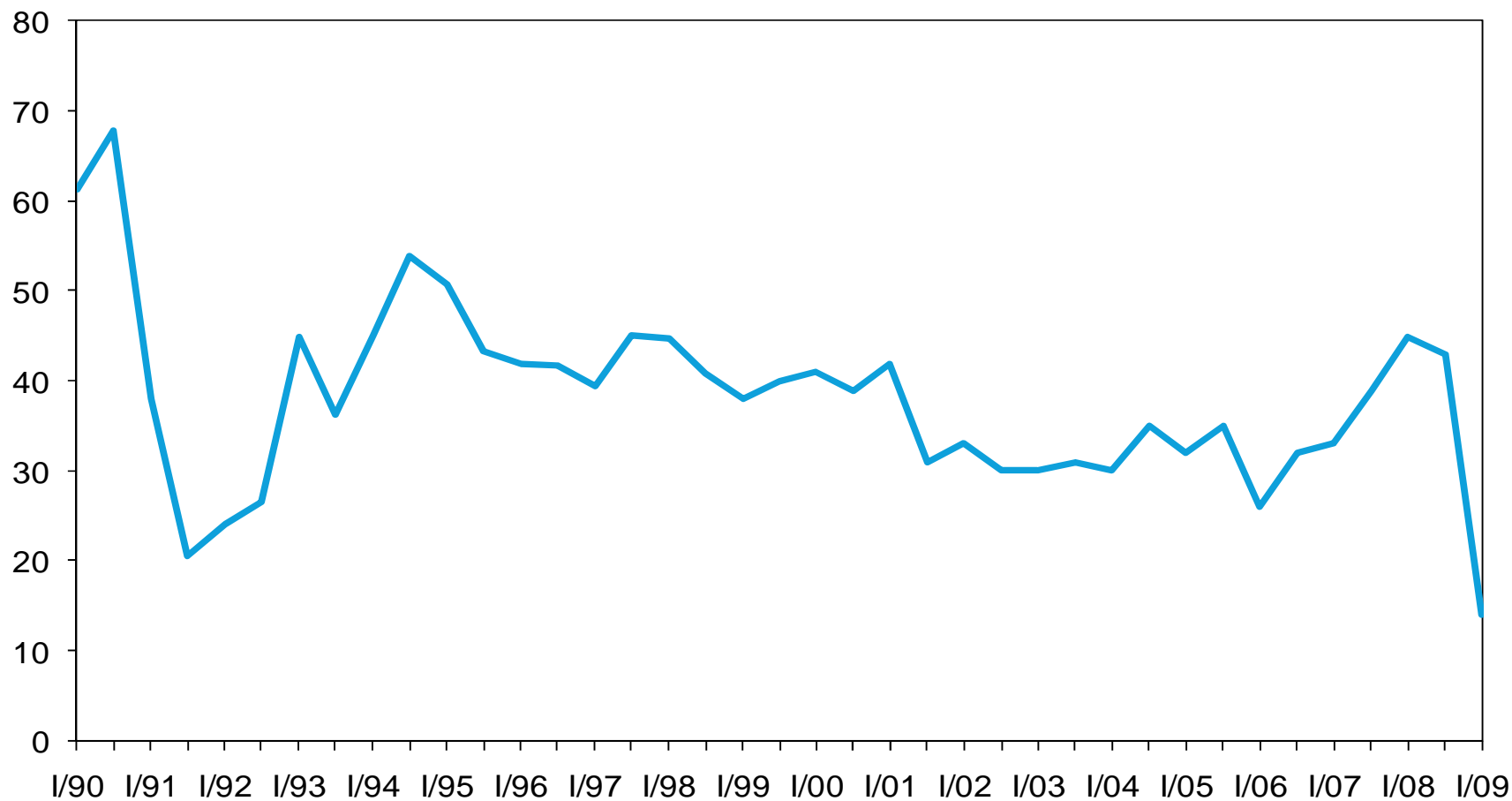
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Tuonnin arvon muutosodotukset, saldoluku

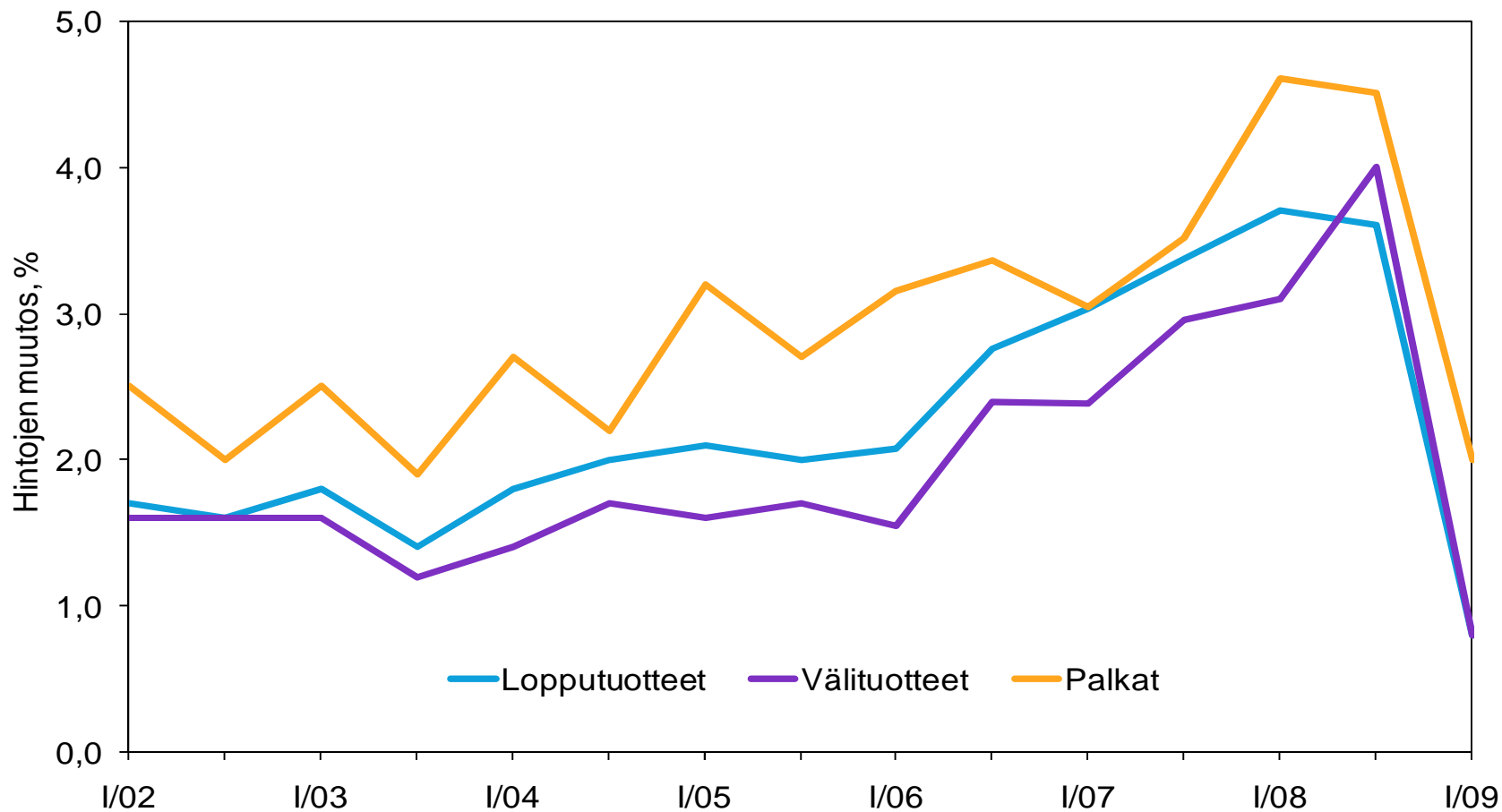
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

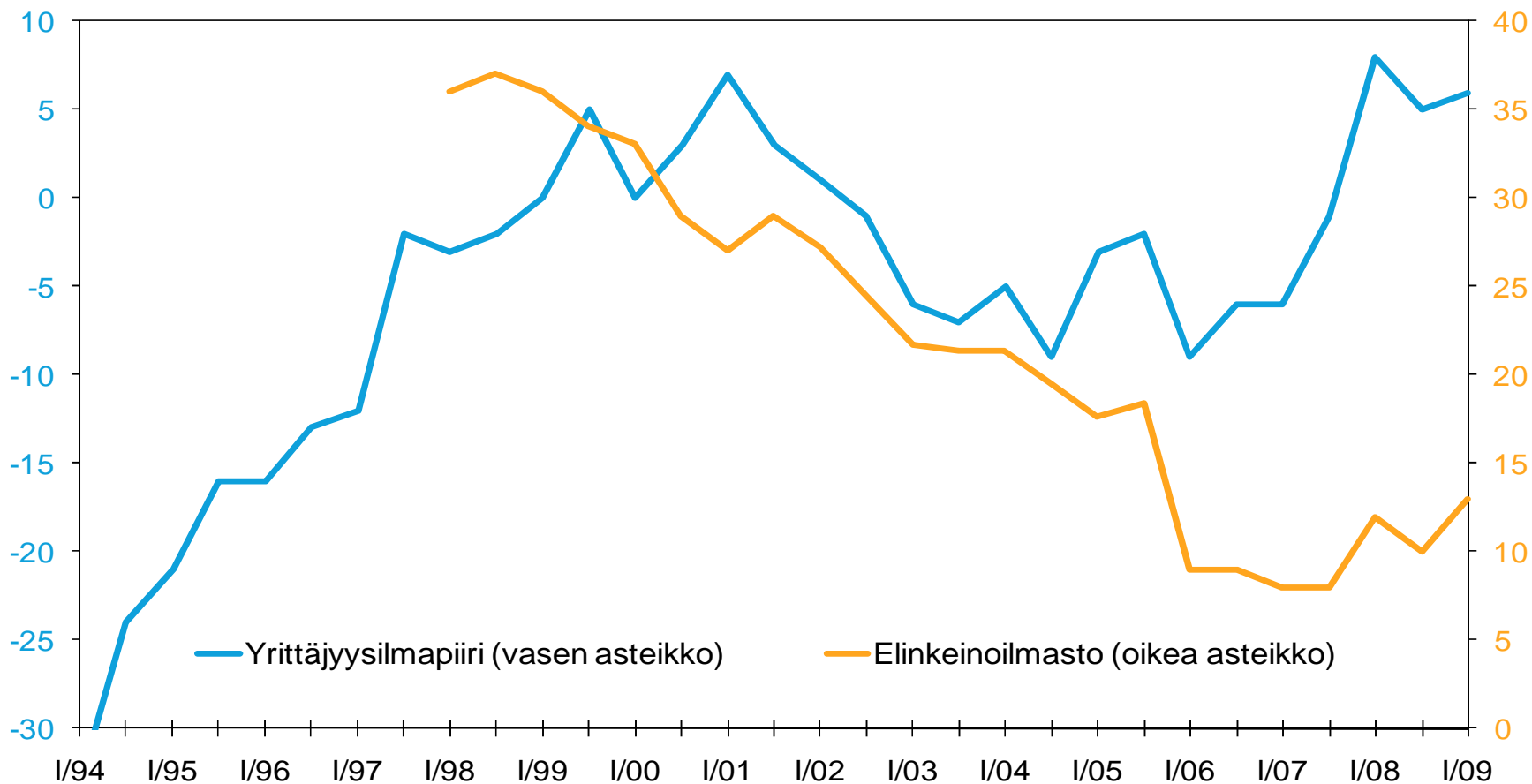
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Inflaatio-odotukset, %-muutos

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

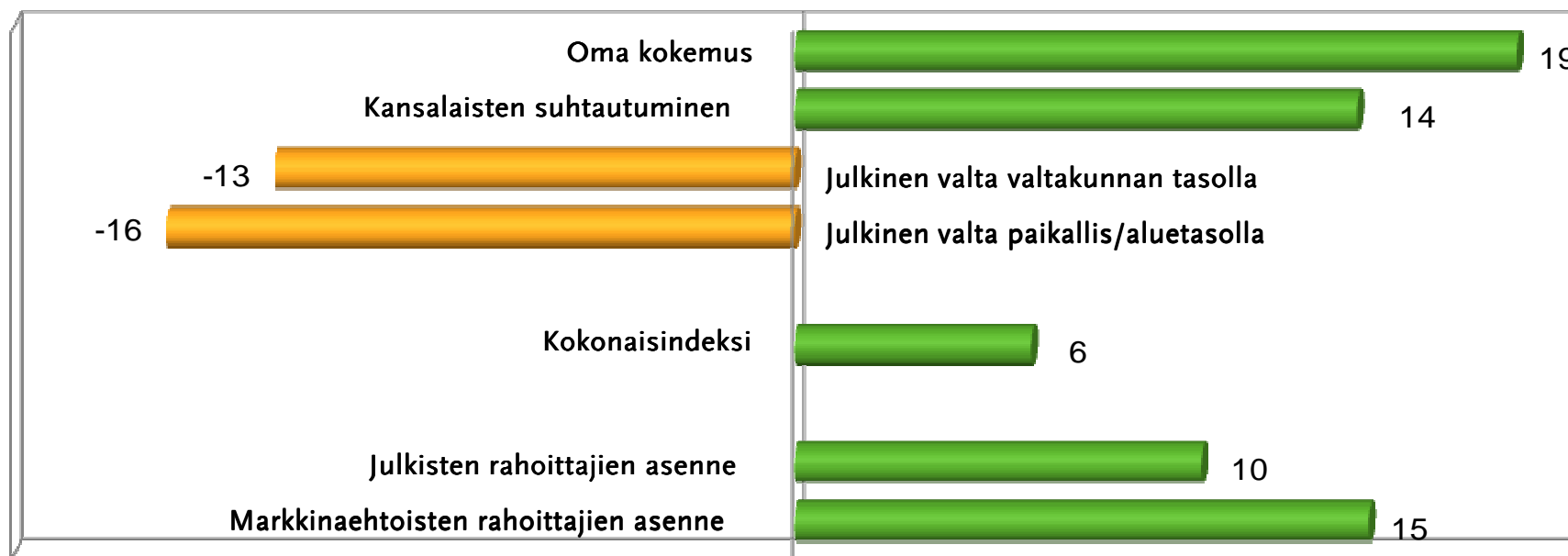
Yrittäjyysilmapiiri ja elinkeinoilmasto, indeksi

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

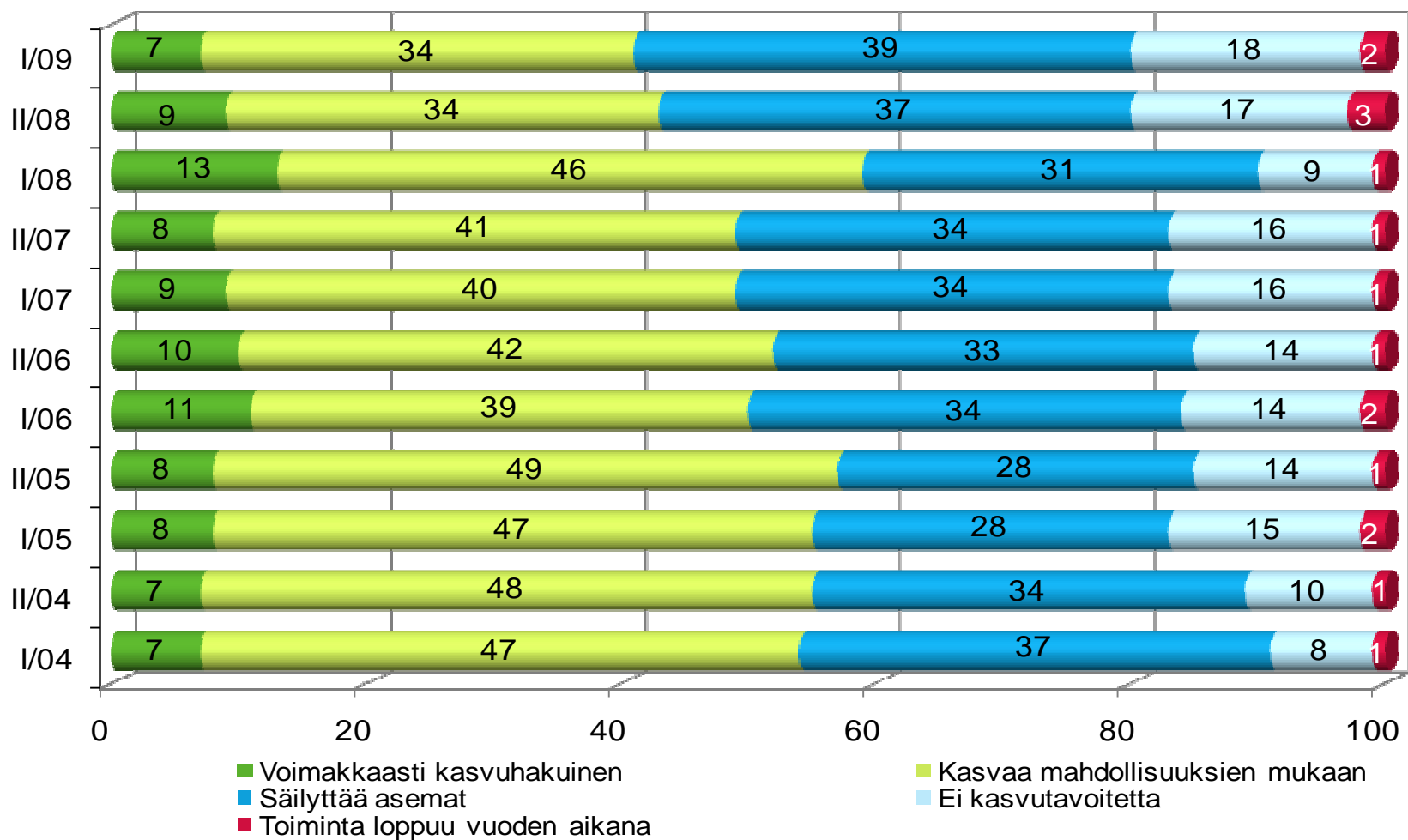

Yrittäjyysilmapiiri, indeksi

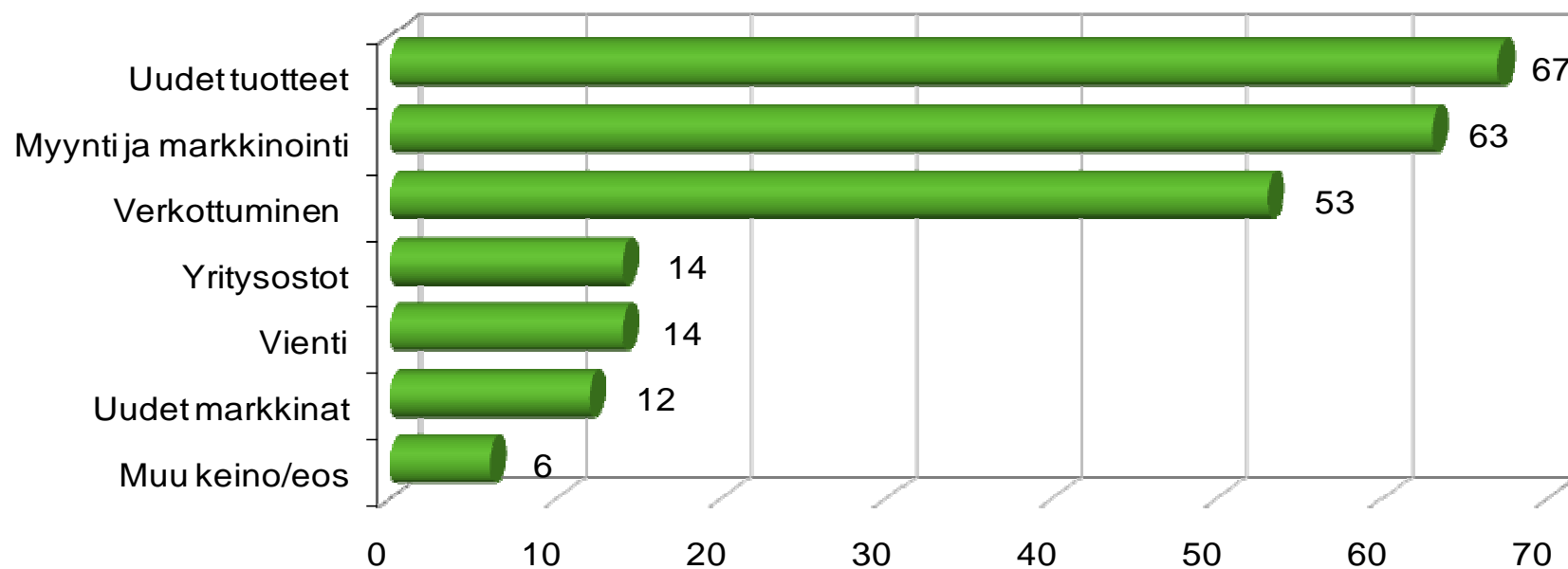
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Kasvuhakuisuuden kehitys, % yrityksistä

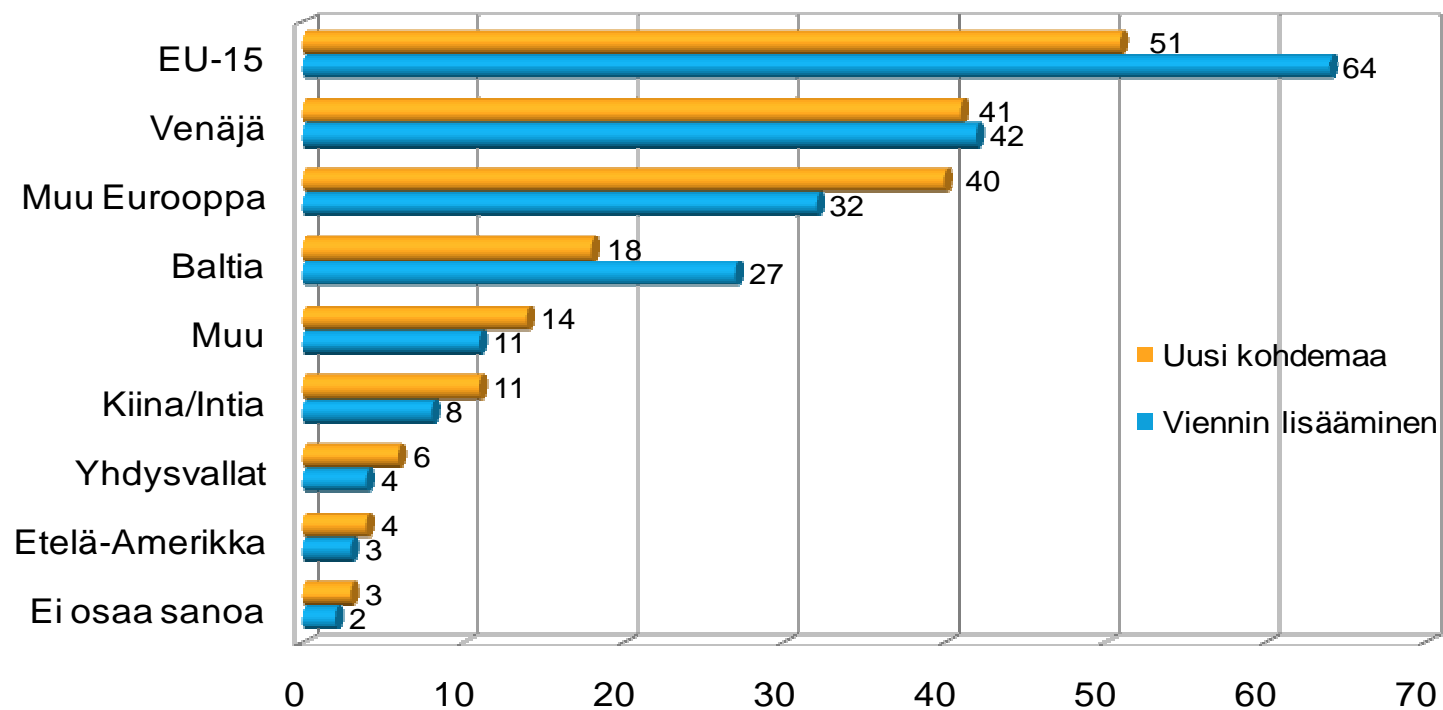
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Tärkeimmät kasvukeinot, % kasvuhakuisista

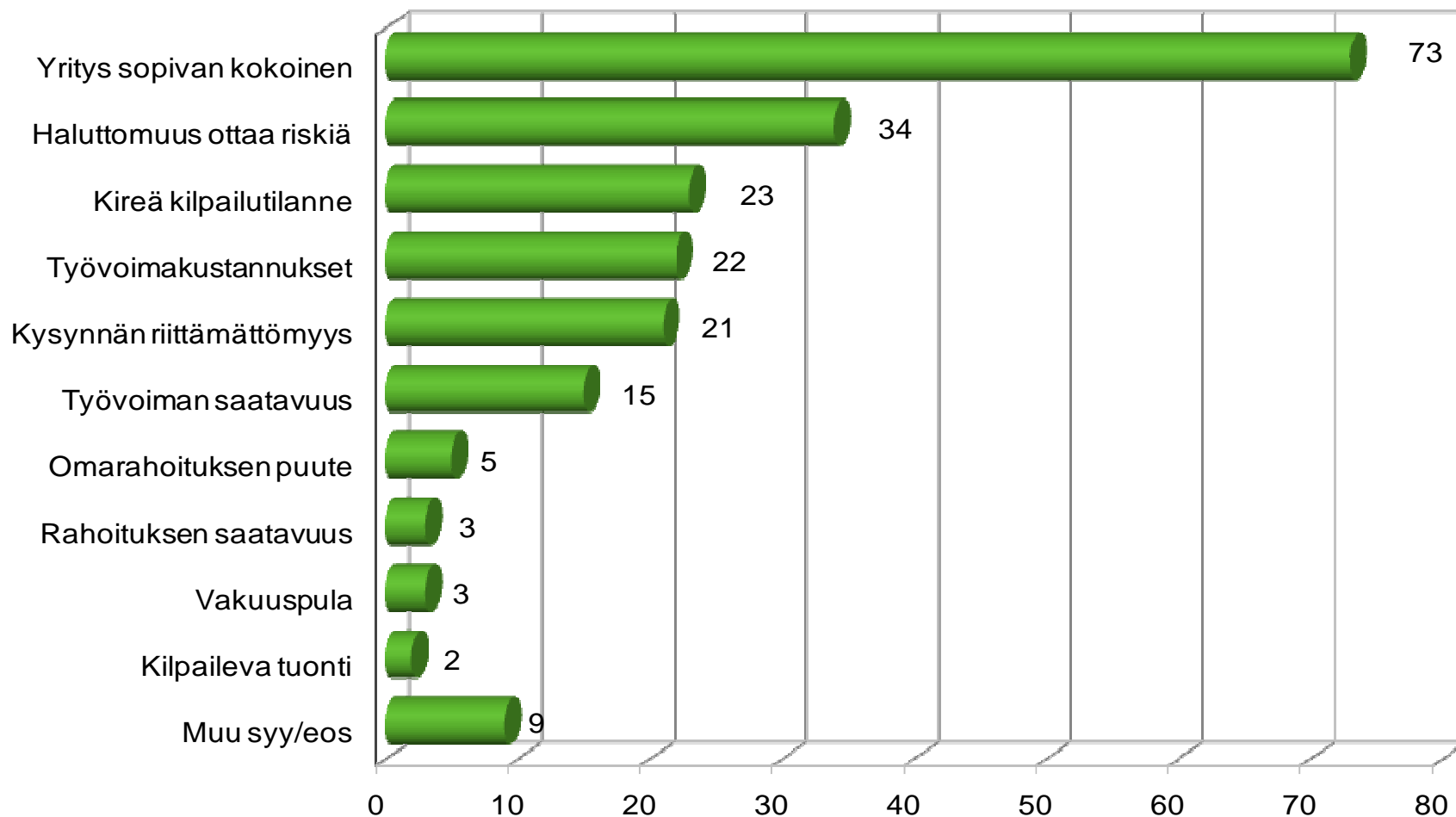
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Kansainvälistymisen kohteet, % kasvuhakuisista ja kansainvälistyvistä

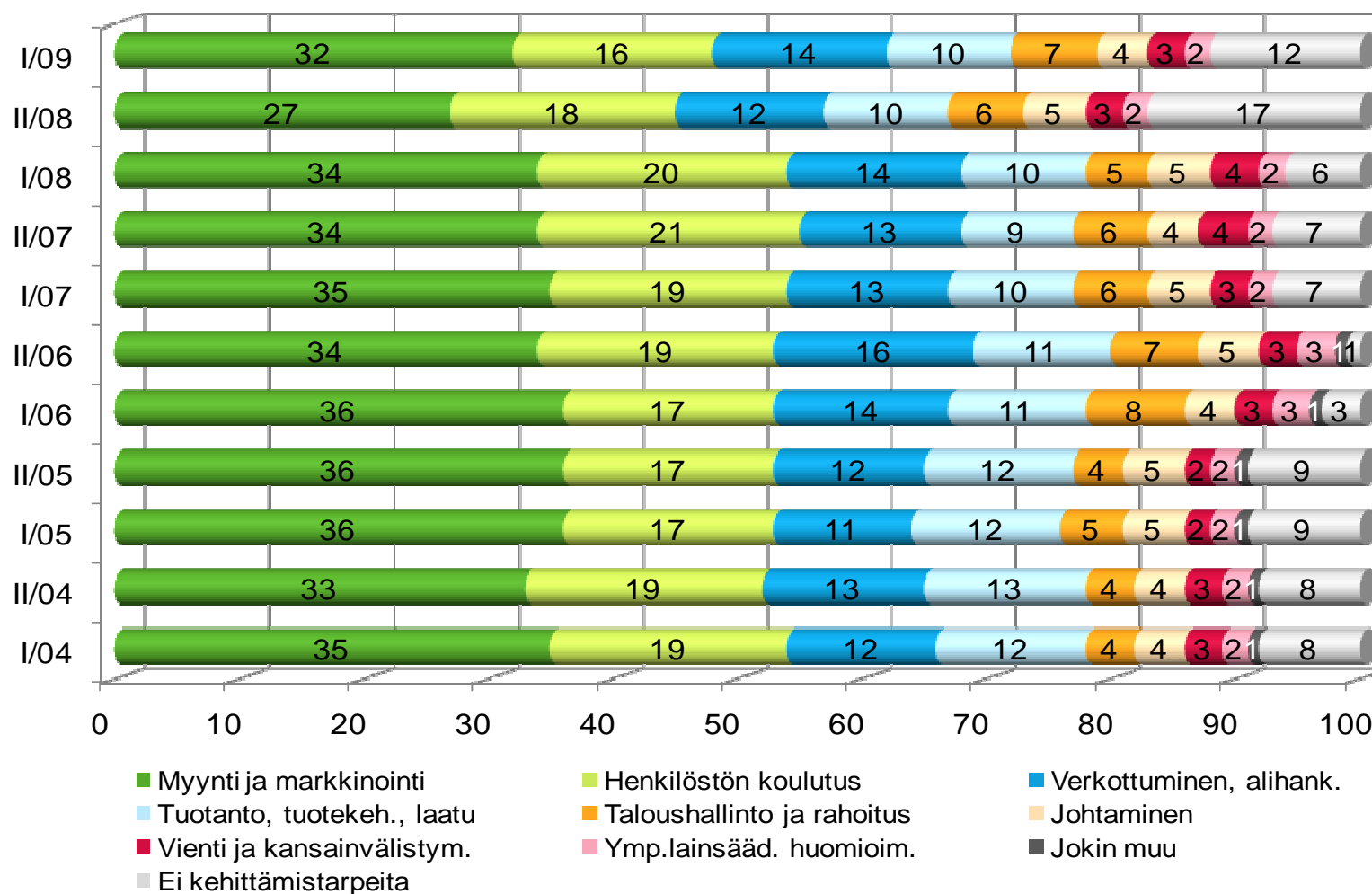
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Kasvun esteet/kasvuhaluttomuuden syyt, % kasvuhaluttomista

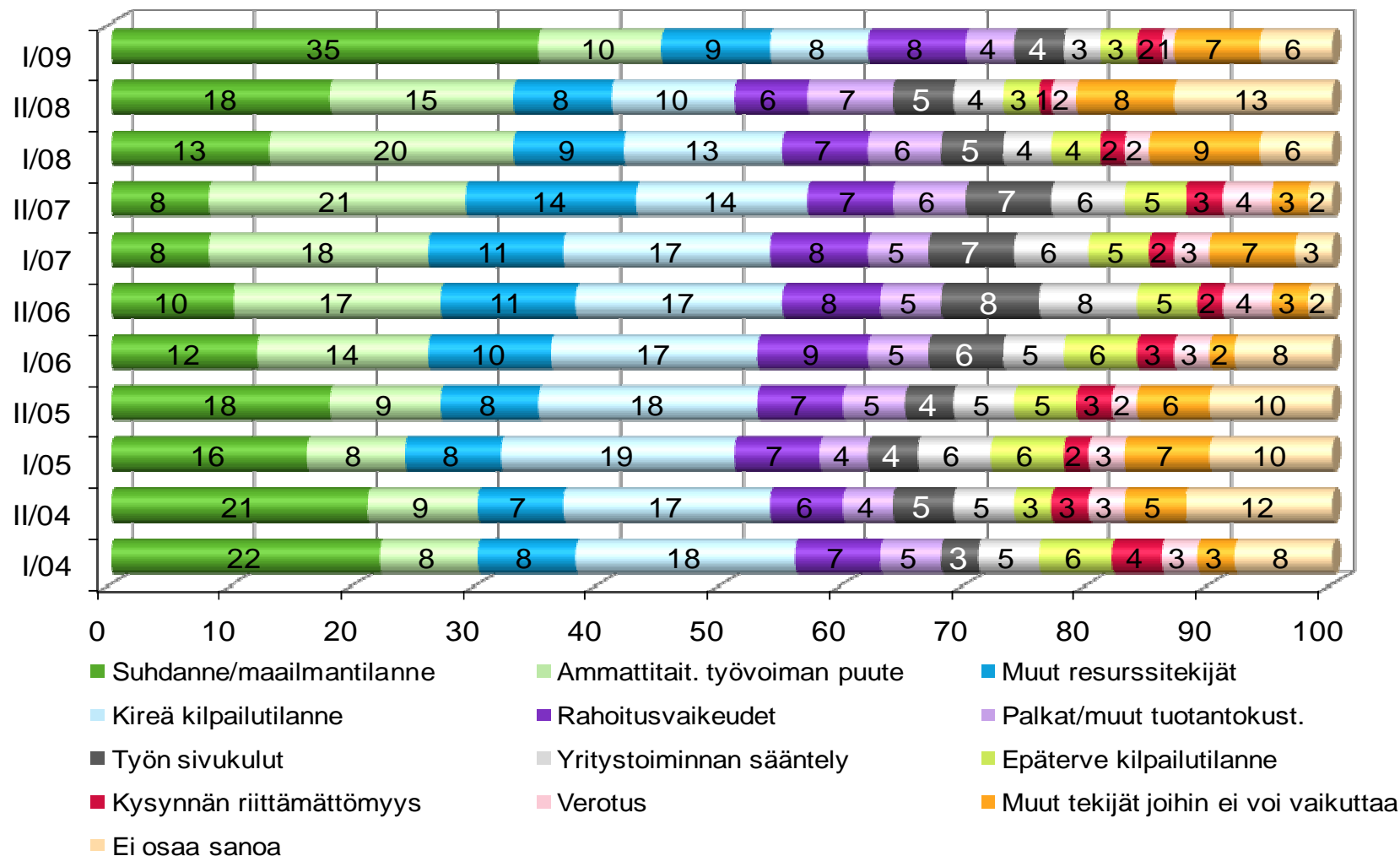
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Yritysten tärkein kehittämistarve, % yrityksistä

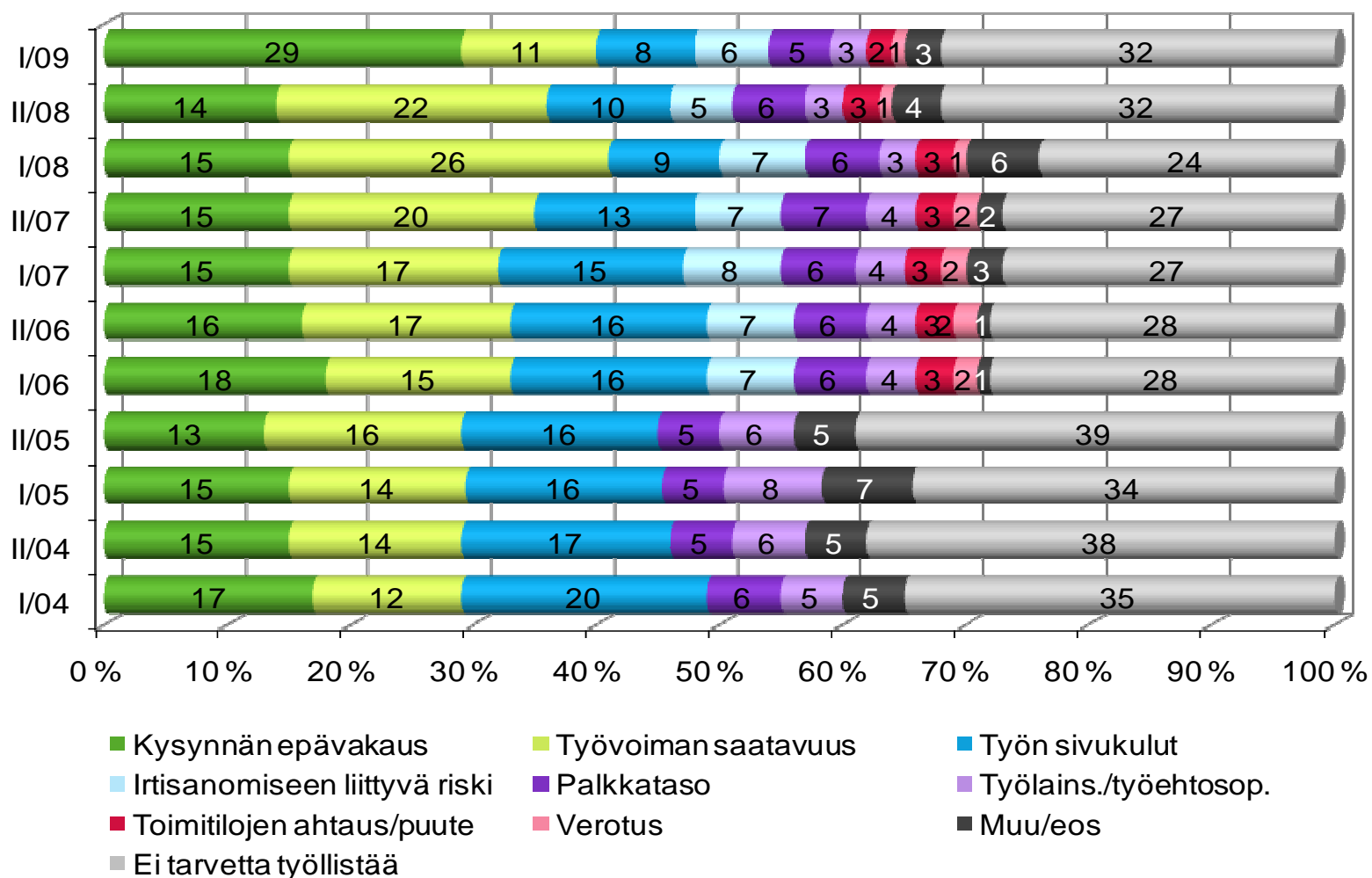
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Yritysten kehittämisen pahin este, % yrityksistä

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

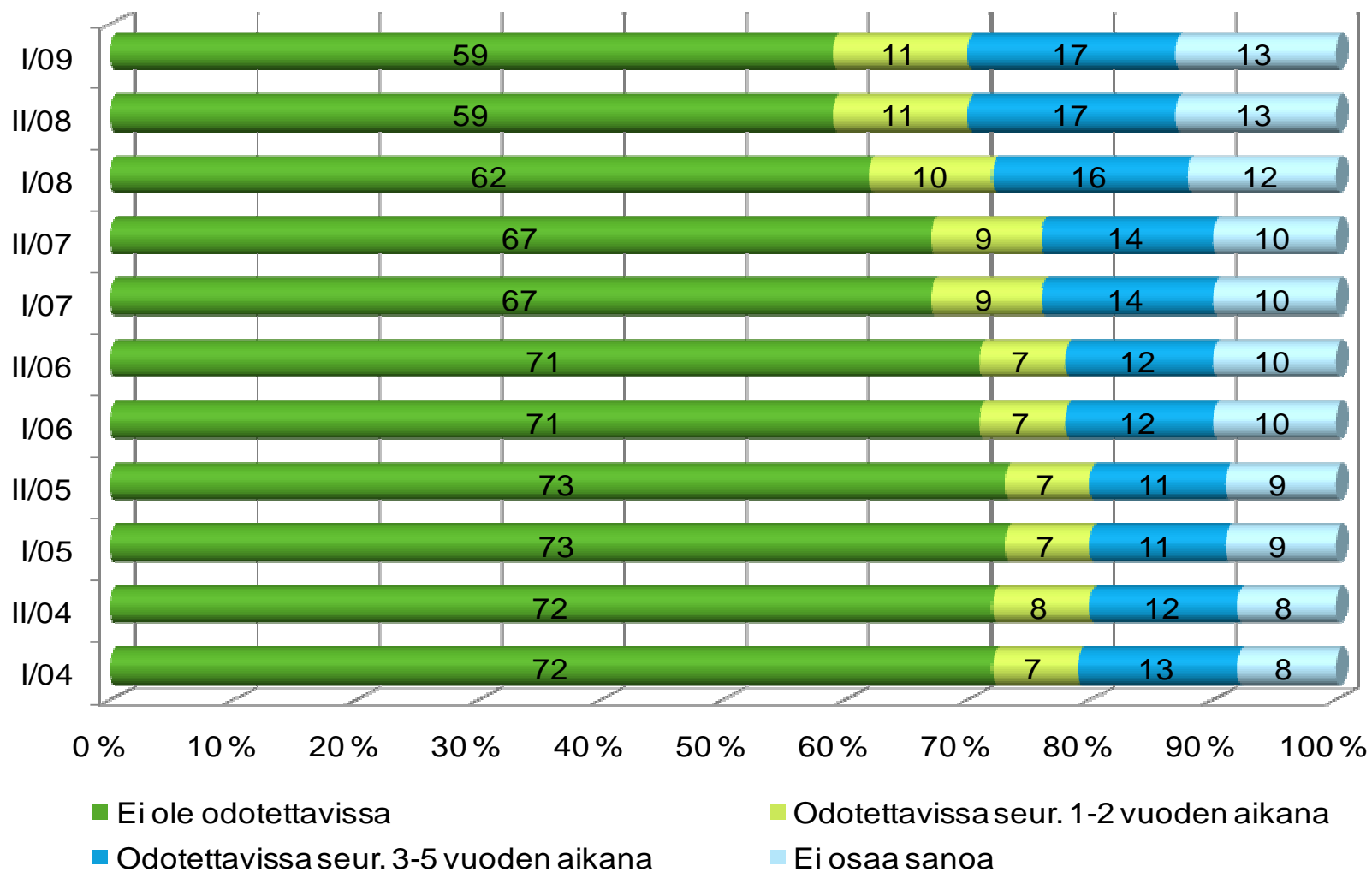
Työllistämisen pahin este, % yrityksistä

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

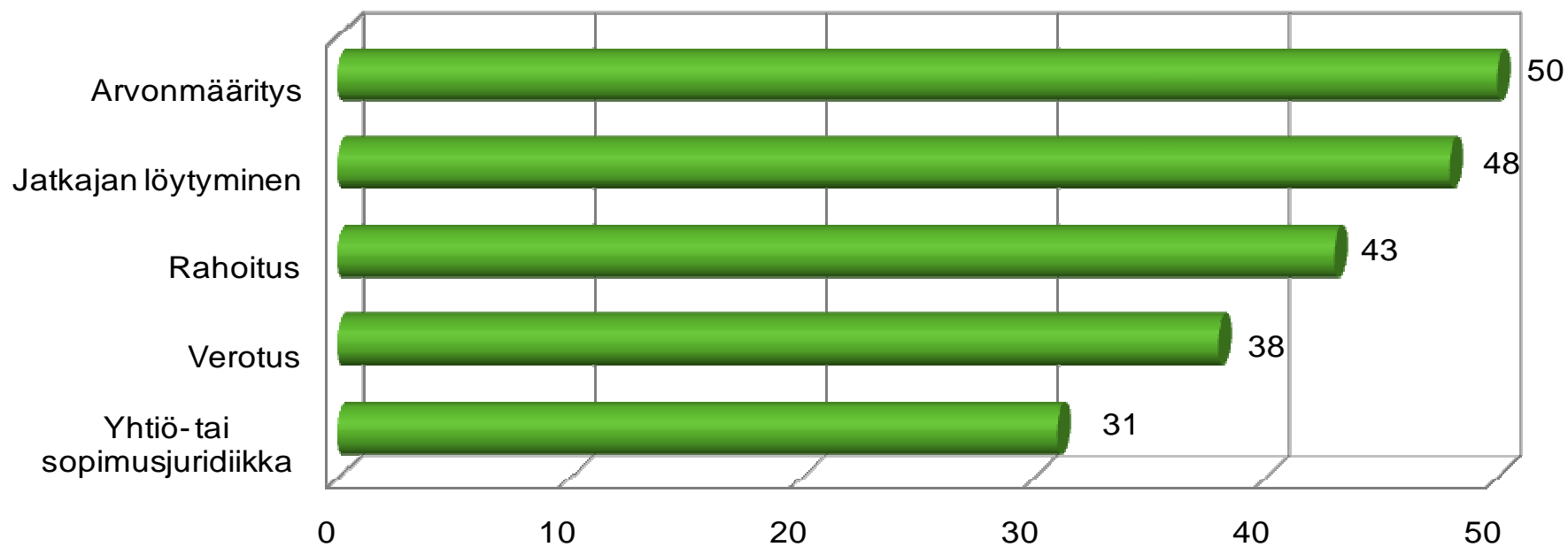

Sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa seuraavan 5 vuoden aikana, % yrityksistä

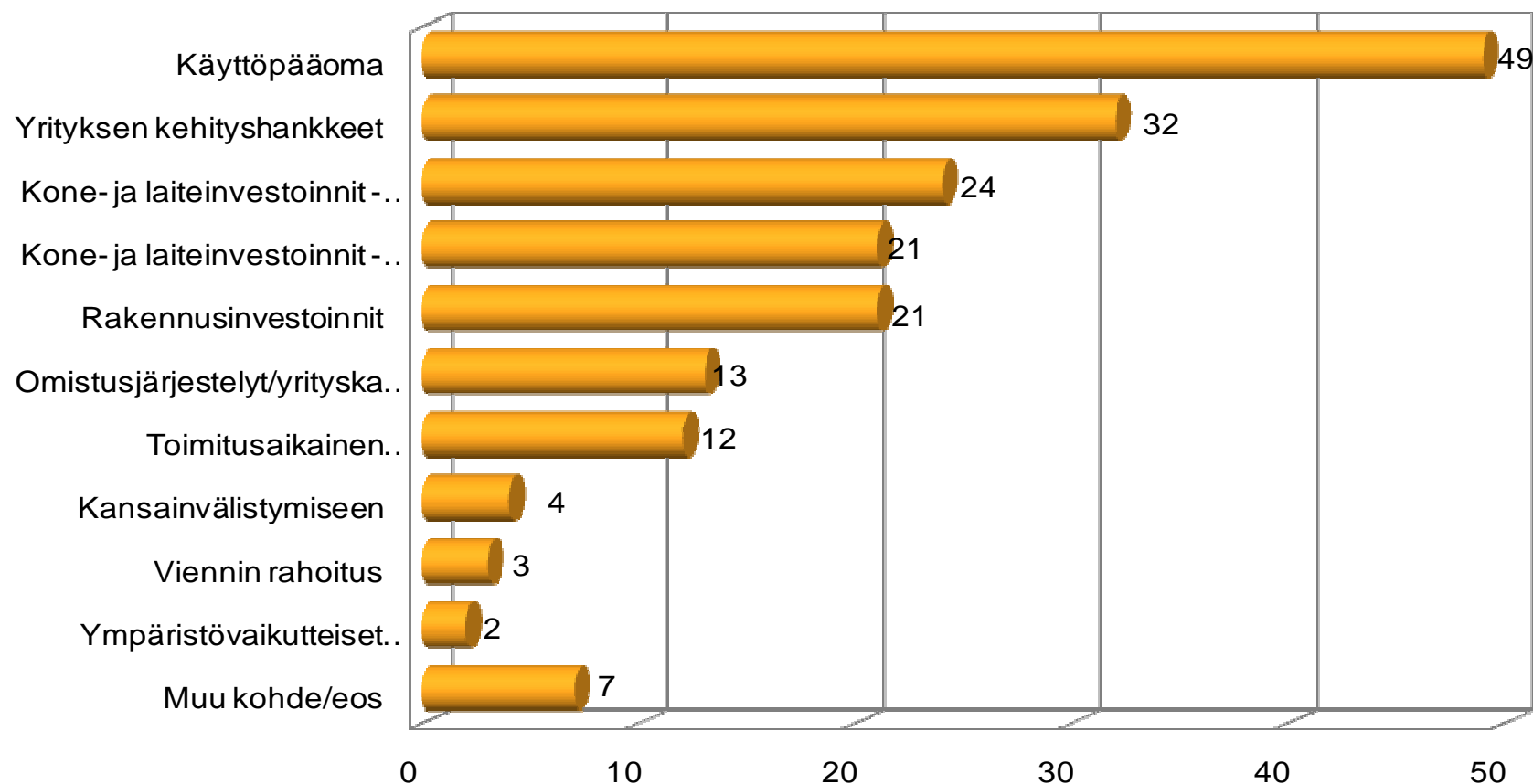
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Odotettavissa olevat ongelmat sukupolven- tai omistajanvaihdoksessa, % vaihdosta suunnittelevista

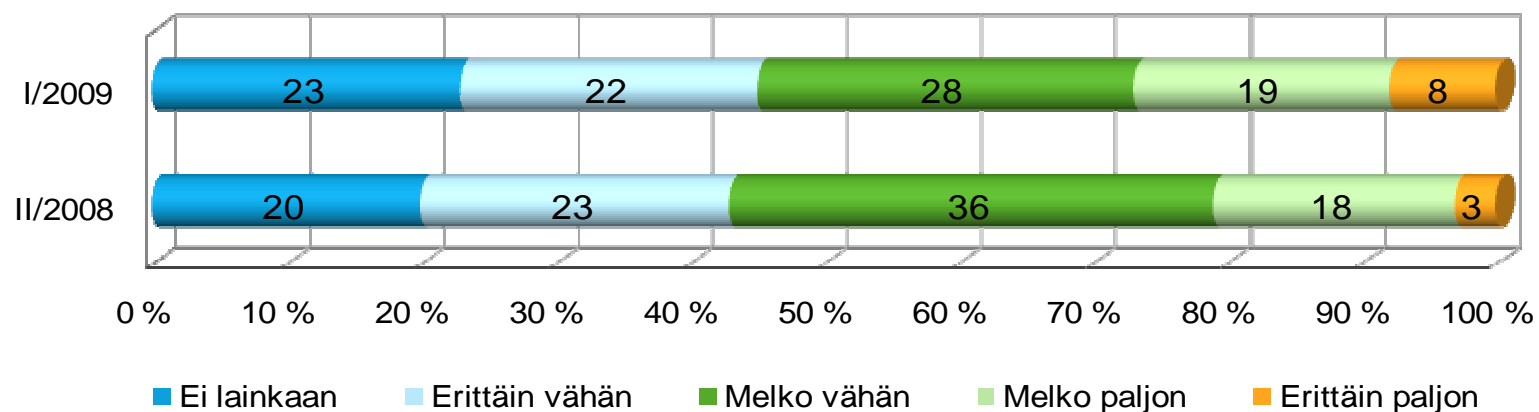
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitukset, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

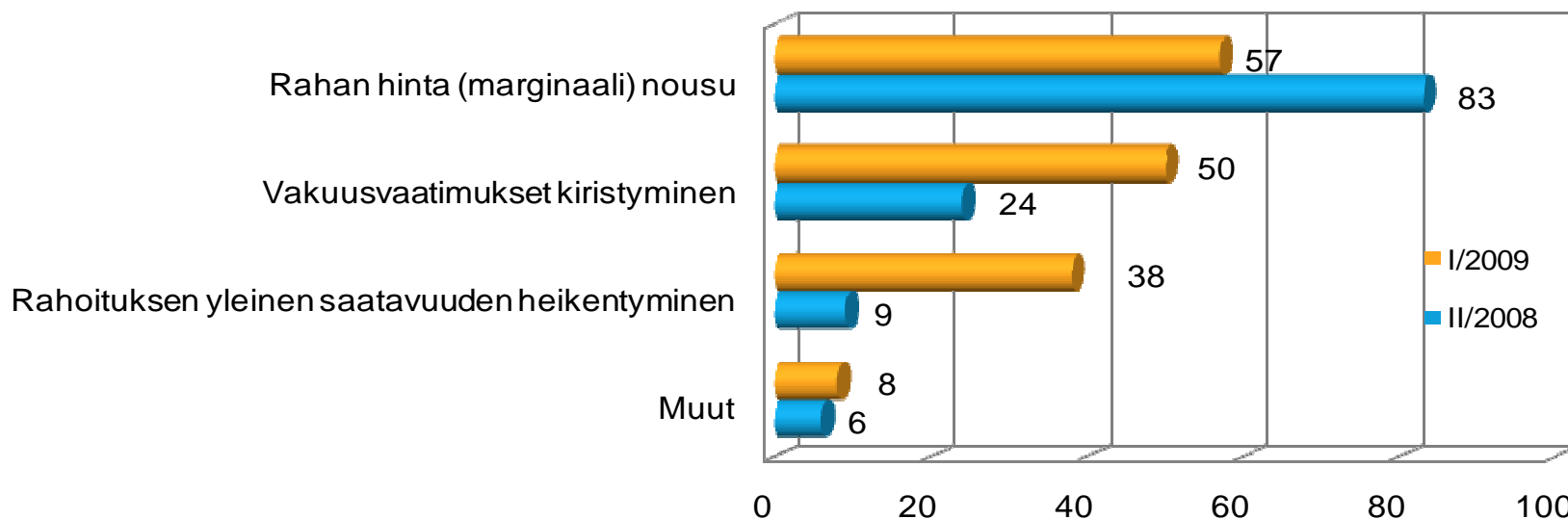
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Rahoitusmarkkinoiden muutosten havaitseminen, % lainaa viim. 12 kk aikana ottaneista yrityksistä

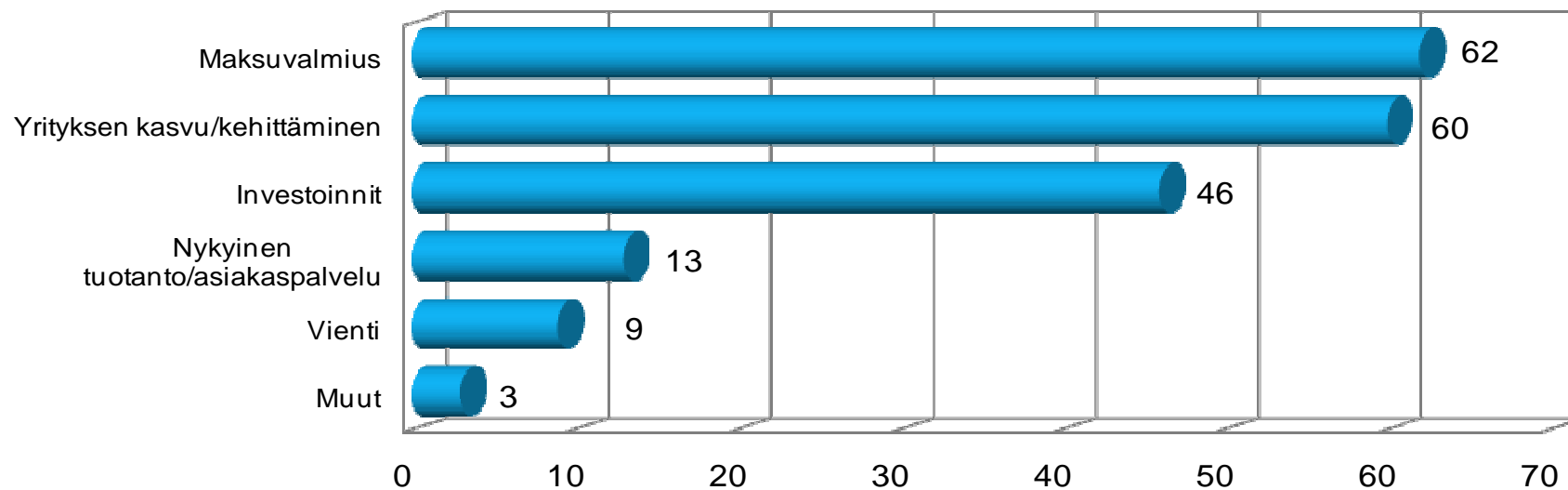
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Rahoitusmarkkinoiden muutosten näkyminen rahoituksessa, % lainaa ottaneista ja muutoksia havainneista yrityksistä

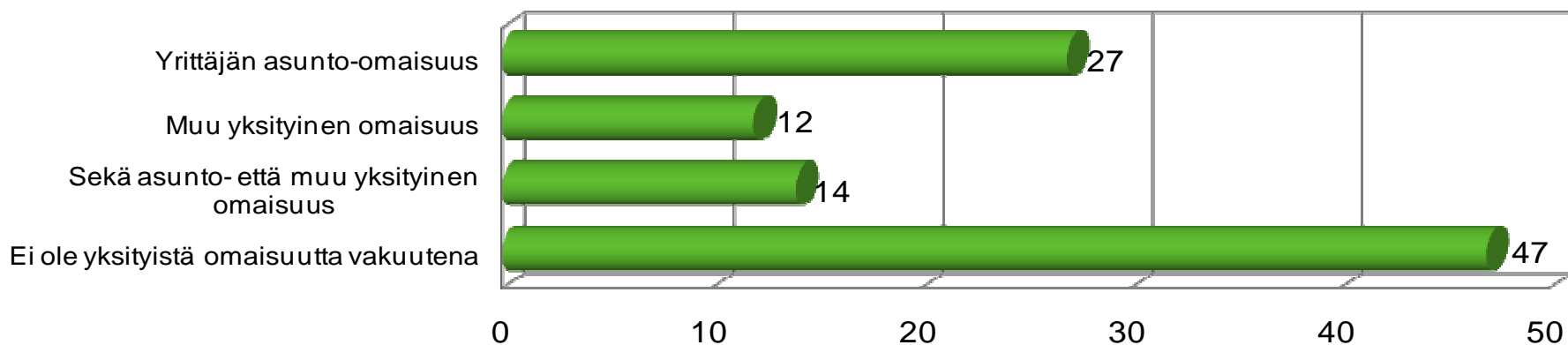
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

Rahoitusmarkkinoiden muutosten vaikutusten kohdistuminen, % lainaa ottaneista, muutoksia havainneista ja toiminnan vaikeutumista kokeneista yrityksistä

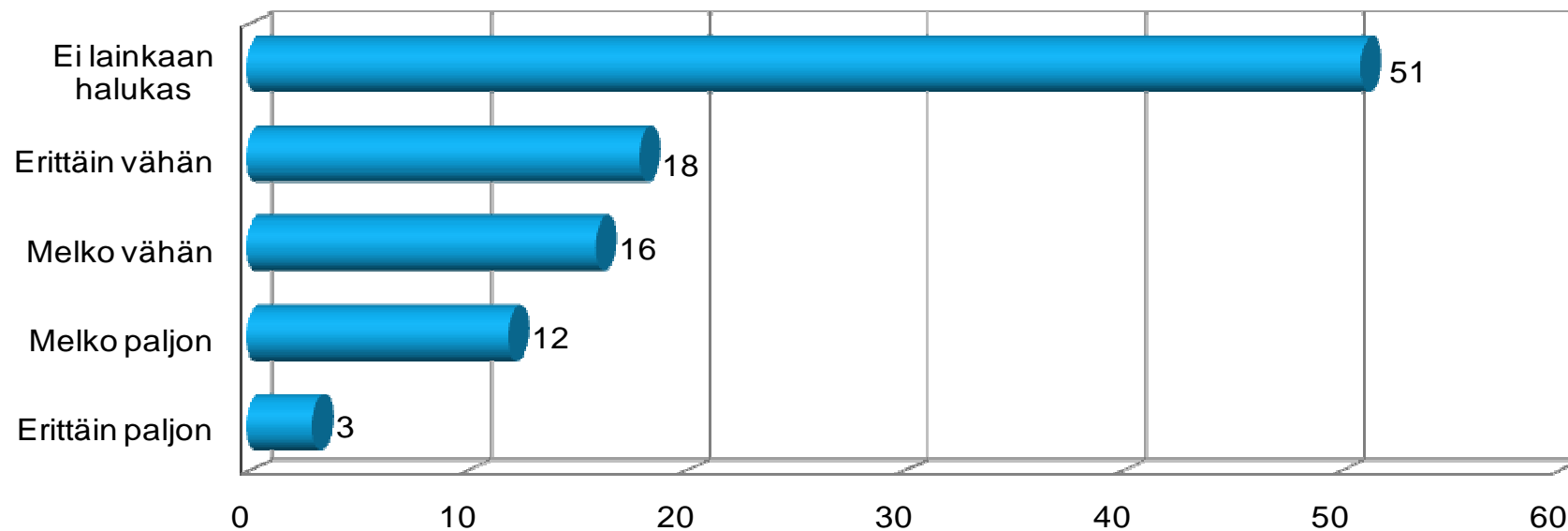
Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Yksityistä omaisuutta lainan vakuutena, % lainaa omaavista yrityksistä

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2009

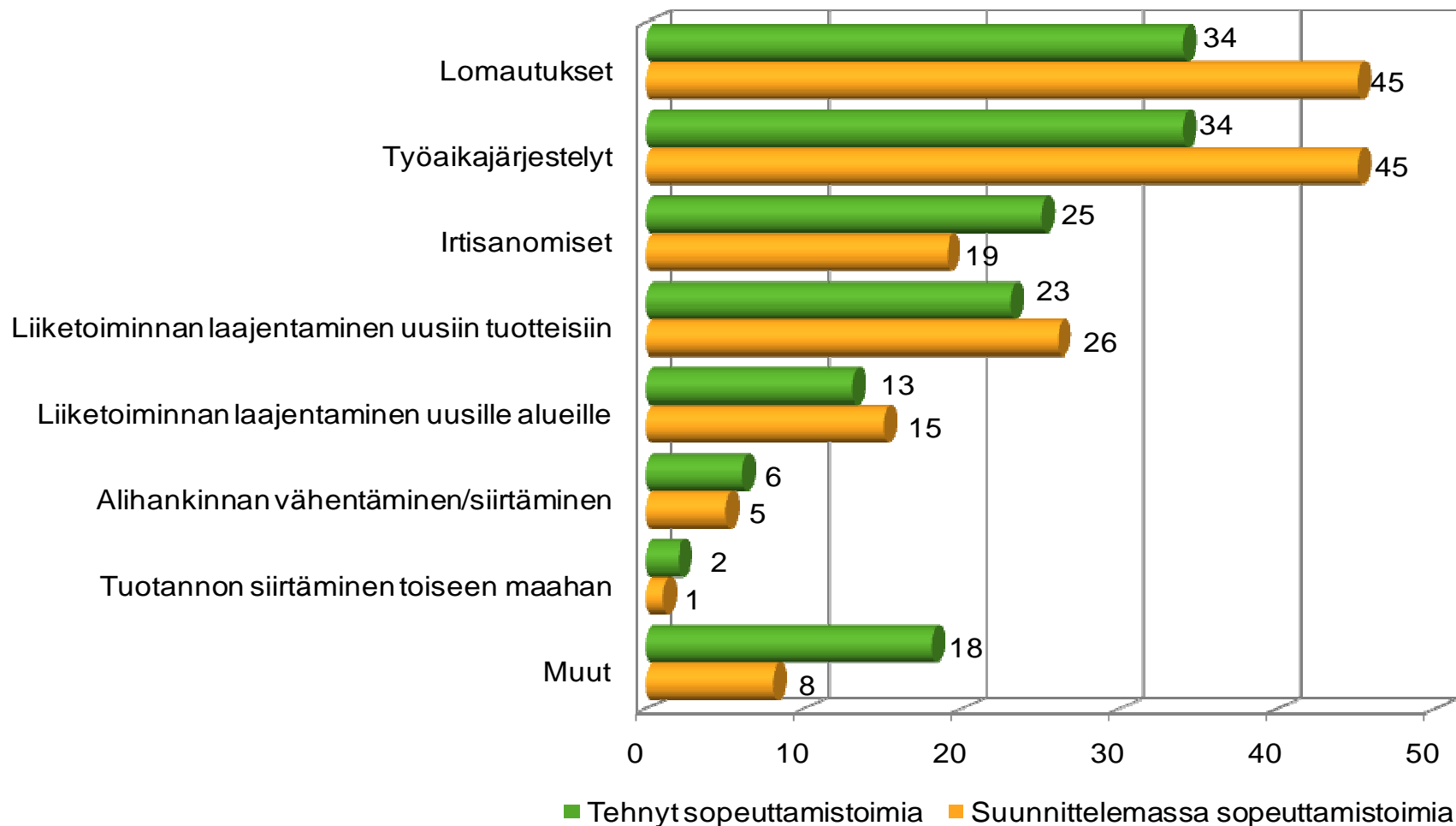
Halukkuus pääomasijoittajien mukaan ottamiseen, % pk-yrityksistä

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten sopeuttamistoimet, % sopeuttamistoimia tehneistä/suunnittelevista yrityksistä

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Toimialoittain				
Kaikki yritykset	13	49	38	-25
Teollisuus	11	45	44	-33
Rakentaminen	7	45	48	-41
Kauppa	12	49	39	-27
Palvelut	16	52	32	-16
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	40	38	22	18
Kasvuhakuiset	19	47	34	-15
Asemansa säilyttäjät	7	51	42	-35
Ei kasvutavoitetta	4	55	41	-37
Toimintansa lopettavat	3	25	72	-69

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Vienti- ja tuontiyritysten osuudet pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Suoraa vientiä harjoittavat	17	29	6	20	13
Osana toisen yrityksen vientiä	16	35	7	14	11

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Suoraa tuontia harjoittavat	24	32	9	48	11

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten odotukset hintojen muutoksesta

	Nousevat %	Pysyvät ennallaan %	Laskevat %	Saldoluku
Lopputuotteet				
Kaikki yritykset	32	55	13	19
Teollisuus	24	58	18	6
Rakentaminen	18	60	22	-4
Kauppa	37	50	13	24
Palvelut	37	55	8	29
Välituotteet				
Kaikki yritykset	32	55	13	19
Teollisuus	30	51	19	11
Rakentaminen	24	49	27	-3
Kauppa	38	50	12	26
Palvelut	34	58	8	26
Palkat				
Kaikki yritykset	51	46	3	48
Teollisuus	50	47	3	47
Rakentaminen	56	41	3	53
Kauppa	48	48	4	44
Palvelut	53	44	3	50

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten inflaatio-odotukset

	Lopputuotteet %	Välituotteet %	Palkat %
Kaikki yritykset	0,8	0,8	2,0
Teollisuus	-0,1	-0,1	1,7
Rakentaminen	-0,9	-1,2	2,4
Kauppa	1,0	1,6	1,7
Palvelut	1,6	1,3	2,3

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Yrittäjyysilmapiiri, indeksi

	Oma kokemus	Kansalaisten suhtautuminen	Julkinen valta valtakunnan tasolla	Julkinen valta paikallis/alue-tasolla	Kokonaisindeksi
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	19	14	-13	-16	6
Teollisuus	17	15	-12	-14	6
Rakentaminen	18	15	-13	-19	6
Kauppa	17	12	-17	-20	4
Palvelut	20	15	-12	-14	8
Kasvuhakuisuuden mukaan					
Voimakkaasti kasvuhakuiset	22	14	-13	-16	7
Kasvuhakuiset	22	16	-13	-15	8
Asemansa säilyttäjät	19	15	-12	-15	7
Ei kasvutavoitetta	12	12	-16	-18	2
Toimintansa lopettavat	-4	4	-31	-34	-11

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten kasvuhakuisuus

	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitetta %	Toimintansa lopettavat %
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	7	34	39	18	2
Teollisuus	7	35	35	20	3
Rakentaminen	3	28	42	25	2
Kauppa	8	37	43	10	2
Palvelut	6	33	37	22	2
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	4	28	40	25	3
5-9 henkilöä	6	39	41	14	0
10-19 henkilöä	9	38	41	11	1
20-49 henkilöä	14	45	33	8	0
yli 50 henkilöä	22	49	26	3	0
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1998	5	32	41	20	2
1998 - 2002	13	38	31	18	0
2003 - 2008	14	44	31	9	2

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten tärkeimmät kasvukeinot, % kasvuhakuisista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakenta- minen %	Kauppa %	Palvelut %
Uusien tuotteiden kehittäminen	67	66	64	70	67
Yhteistyö, verkottuminen	53	46	70	46	57
Uudet markkina-alueet (esim. uudet vientimaat)	12	23	5	9	10
Viennin lisääminen	14	29	5	13	10
Myynnin ja markkinoinnin lisääminen	63	59	53	73	60
Omistusjärjestelyt/yritysostot	14	17	13	12	15
Muut kasvukeinot	6	3	5	6	7

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Kasvun esteet/kasvuhaluttomuuden syyt, % kasvuhaluttomista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakenta- minen %	Kauppa %	Palvelut %
Yritys sopivan kokoinen	73	67	79	69	74
Kysynnän riittämättömyys	21	23	22	27	18
Kireä kilpailutilanne	23	15	35	30	21
Kilpaileva tuonti	2	4	0	6	1
Rahoituksen saatavuus	3	2	3	2	3
Omarahoituksen puute	5	7	3	3	5
Vakuuspula	3	2	3	3	4
Työvoimakustannukset	22	19	31	19	22
Työvoiman saatavuus	15	10	16	8	18
Haluttomuus lisätä riskiä	34	32	41	25	34
Jokin muu	9	11	10	9	9

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten tärkein kehittämistarve

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Johtaminen	4	3	7	4	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	16	10	20	14	19
Markkinointi ja myynti	32	33	19	42	31
Vienti ja kansainvälistyminen	3	5	1	3	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	7	5	8	8	7
Tuotanto ja materiaali-toiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	10	15	7	9	8
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	14	11	18	10	15
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomioiminen	2	2	4	1	2
Ei kehittämistarpeita/ei osaa sanoa	12	16	16	9	12

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten kehittämistarpeen kehitys

	2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Johtaminen	4	4	4	3	4	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	24	21	20	20	19	19	17	17	17	19	19	21	20	18	16	
Markkinointi ja myynti	32	33	35	32	36	33	36	36	36	34	35	34	34	27	32	
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2	3	2	3	3	2	2	3	3	3	4	4	3	3	
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	4	4	4	4	4	5	4	8	7	6	6	5	6	7	
Tuotanto, tuotekehitys ja laadunvalvonta	15	13	14	15	12	13	12	12	11	11	10	9	10	10	10	
Yhteistyö/verkottuminen ja alihankinta	9	10	10	9	12	13	11	12	14	16	13	13	14	12	14	
Ympäristö- ja muun sääntelyn huomioon ottaminen	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	
Ei kehittämistarpeita/eos	5	9	8	12	8	9	8	9	3	1	7	7	6	17	12	

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yrityksen kehittämisen pahin este

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Yritystoiminnan sääntely	3	3	3	3	3
- Byrokratia	1	1	1	1	1
- Työlainsäädäntö/tesit	1	1	1	1	1
- Muu sääntely	1	1	1	1	1
Kustannustaso	9	6	8	10	10
- Työn sivukulut	4	2	5	5	4
- Palkkataso/muut tuotantokustannukset	4	4	1	3	5
- Verotus	1	0	2	2	1
Kilpailutilanne	13	9	17	15	13
- Kireä kilpailu	8	6	10	11	8
- Epäterve kilpailu	3	2	5	2	3
- Kysynnän riittämättömyys/ epävakaas	2	1	2	2	2
Rahoitus	8	9	6	8	8
- Saatavuus	3	4	2	2	4
- Hinta	1	1	1	1	0
- Vakuuksien puute	4	4	3	5	4
Resurssitekijät	19	18	18	16	21
- Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	10	9	12	7	13
- Muut resurssitekijät	9	9	6	9	8
Suhdanne/maailmantilanne	35	40	36	37	32
Muut tekijät, joihin ei voi vaikuttaa	7	7	5	6	7
Ei osaa sanoa	6	8	7	5	6

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yrityksen työllistämisen pahin este

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppaa %	Palvelut %
Ei tarvetta työllistää	32	29	23	32	35
Pahin este niissä yrityksissä, joissa tarvetta työllistää					
Kysynnän epävakaus	42	49	46	39	40
Palkkataso	8	5	6	10	9
Työn sivukulut	12	13	11	15	11
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	8	9	10	7
Muu lainsäädäntö/työehtosopim.	5	4	5	4	5
Työvoiman saatavuus	16	10	17	12	19
Yhtiön toimitilojen ahtaus/puute	3	5	1	4	2
Muu, ml. verotus	6	6	5	6	7

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Ulkoisen rahoituksen aikomukset pk-yrityksissä seuraavan vuoden aikana

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Aikoo ottaa rahoitusta	25	28	24	26	23
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitteita %	Toimintaansa lopettavat %
Aikoo ottaa rahoitusta	50	31	23	12	8
Sukupolven/omistajanvaihdoksen mukaan					
	Ei odotettavissa %	Odotettavissa seuraavan 1-2 vuoden aikana %	Odotettavissa seuraavan 3-5 vuoden aikana %		
Aikoo ottaa rahoitusta	24	24	28		

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus toimialoittain, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakenta- minen %	Kauppa %	Palvelut %
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	21	22	22	10	27
Koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit	24	28	29	21	22
Rakennusinvestoinnit	21	15	36	13	22
Ympäristövaikutteiset investoinnit	2	3	1	0	3
Kasvun vaatima käyttöpääoma	49	56	40	60	42
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	13	11	12	15	14
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	3	8	1	4	2
Kansainväistyminen	4	6	2	3	5
Yrityksen kehityshankkeet	32	31	17	35	35
Toimitusaikaiset vakuudet	12	12	21	18	6
Muu tarkoitus	7	4	7	7	8

Vastaaajat ovat voineet nimetä max. kaksi tärkeintä.

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus yrityksen kasvuhakuisuuden mukaan, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitetta %
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	6	16	28	34
Koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit	22	27	22	17
Rakennusinvestoinnit	14	24	19	24
Ympäristövaikutteiset investoinnit	3	2	1	1
Kasvun vaatima käyttöpääoma	52	48	52	42
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	16	11	15	14
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	6	5	2	3
Kansainväistyminen	15	5	1	0
Yrityksen kehityshankkeet	46	34	26	22
Toimitusaikaiset vakuudet	5	13	13	16
Muu tarkoitus	9	6	7	8

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Vastaajat ovat voineet nimetä max. kaksi tärkeintä.

Ulkoisen rahoituksen lähteet, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

	Pankki %	Finnvera %	Vakuutus- yhtiö %	Pääoma- sijoittaja %	Muu %
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	80	17	32	10	9
Teollisuus	81	15	47	13	9
Rakentaminen	88	21	26	13	6
Kauppa	84	12	29	10	4
Palvelut	75	19	29	8	13
Kasvuhakuisuuden mukaan					
Voimakkaasti kasvuhakuiset	70	21	43	15	21
Kasvuhakuiset	79	14	39	10	10
Asemansa säilyttäjät	85	18	23	9	5
Ei kasvutavoitetta	85	17	20	8	2
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1998	81	17	29	10	8
1998-2002	76	15	41	14	12
2003-2009	78	18	40	6	16

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Ulkoisen rahoituksen toteutunut ottaminen pk-yrityksissä viimeisen vuoden aikana

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Ottanut rahoitusta	31	35	32	34	28
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitteita %	Toimintansa lopettavat %
Ottanut rahoitusta	48	38	29	22	12

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Rahoitusmarkkinoiden muutosten näkyminen rahoituksessa, % lainaa ottaneista ja muutoksia havainneista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Rahan hinta on noussut	57	54	55	54	62
Vakuusvaatimukset ovat kiristyneet	50	54	56	54	43
Yleinen saatavuus on heikentynyt	38	39	34	34	41
Muuten	8	10	8	9	8

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Rahoitusmarkkinoiden muutosten vaikutusten kohdistuminen, % lainaa ottaneista, muutoksia havainneista ja toiminnan vaikeutumista kokeneista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Investoinnit	46	38	56	41	52
Maksuvalmius	62	74	56	64	56
Nykyinen tuotanto tai asiakaspalvelu	13	16	12	14	12
Yrityksen kasvu ja kehittäminen	60	61	44	68	60
Vienti	9	14	5	8	7
Muu	3	3	0	4	3

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Laina rahoituslaitoksilta ja yksityisomaisuus vakuutena I

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
On lainaa rahoituslaitoksista	50	56	52	56	45
Vakuutena olevaa yksityistä omaisuutta yrityksillä, joilla lainaa					
Yrittäjän asunto-omaisuutta	27	21	29	26	29
Muuta yksityistä omaisuutta	12	16	10	12	12
Sekä asunto- että muuta yksityistä omaisuutta	14	11	18	17	12
Ei ole yksityistä omaisuutta vakuutena	47	52	43	45	47

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Laina rahoituslaitoksilta ja yksityisomaisuus vakuutena II

	Osakeyhtiö %	Kommandiitti- yhtiö %	Avoin yhtiö %	Toiminimi %
On lainaa rahoituslaitoksista	50	54	51	49
Vakuutena olevaa yksityistä omaisuutta yrityksillä, joilla lainaa				
Yrittäjän asunto-omaisuutta	23	38	42	38
Muuta yksityistä omaisuutta	13	12	8	11
Sekä asunto- että muuta yksityistä omaisuutta	12	25	17	16
Ei ole yksityistä omaisuutta vakuutena	52	25	33	35

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Laina rahoituslaitoksilta ja yksityisomaisuus vakuutena III

	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitetta %
On lainaa rahoituslaitoksista	61	56	51	38
Vakuutena olevaa yksityistä omaisuutta yrityksillä, joilla lainaa				
Yrittäjän asunto-omaisuutta	15	25	28	34
Muuta yksityistä omaisuutta	16	13	11	13
Sekä asunto- että muuta yksityistä omaisuutta	13	13	15	13
Ei ole yksityistä omaisuutta vakuutena	56	49	46	40

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Halukkuus pääomasijoittajien mukaan ottamiseen

	Ei lainkaan halukas	Erittäin vähän halukas	Melko vähän halukas	Melko halukas	Erittäin halukas
	%	%	%	%	%
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	51	18	16	12	3
Teollisuus	47	17	16	15	5
Rakentaminen	49	21	18	9	3
Kauppa	50	19	16	12	3
Palvelut	54	17	14	12	3
Kasvuhakuisuuden mukaan					
Voimakkaasti kasvuhakuiset	28	19	16	27	10
Kasvuhakuiset	42	20	19	14	5
Asemansa säilyttäjät	53	19	15	10	3
Ei kasvutavoitetta	67	13	11	7	2
Toimintansa lopettavat	76	8	9	5	2

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Pk-yritysten sopeuttamistoimet

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Tehnyt sopeuttamistoimia	26	32	27	27	23
Suunnittelemassa sopeuttamistoimia	20	22	25	24	17
Sopeuttamistoimet yrityksissä, jotka ovat tehneet tai suunnittelemassa					
Lomautukset	39	52	61	30	29
Irtisanomiset	22	26	32	20	18
Työaikajärjestelyt	39	37	28	40	43
Alihankinnan vähentäminen tai siirtäminen	5	10	5	4	4
Tuotannon siirtäminen toiseen maahan	2	4	0	1	1
Liiketoiminnan laajentaminen uusiin tuotteisiin	25	25	18	30	23
Liiketoiminnan laajentaminen uusille alueille	14	13	16	12	14
Muut	14	12	10	12	17

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Suhdannenäkymät alueittain (1)

	Yleiset suhdannenäkymät	Henkilökunnan määrä	Liikevaihto	Kannattavuus	Vakavaraisuus
Helsinki	-25	-2	-4	-11	8
Pääkaupunkiseutu	-25	-2	-14	-8	3
Uusimaa	-30	-5	-11	-15	4
Varsinais-Suomi	-34	-18	-10	-18	-1
Satakunta	-40	-16	-27	-19	-4
Kanta-Häme	-18	-9	1	-7	3
Päijät-Häme	-33	-15	-20	-12	-2
Pirkanmaa	-22	-7	-9	-10	4
Kymenlaakso	-38	-20	-26	-38	-9
Etelä-Karjala	-48	-16	-33	-27	-6
Etelä-Savo	-35	-24	-17	-17	2
Pohjois-Savo	-26	-8	-11	-19	-4
Pohjois-Karjala	-17	-2	4	4	5
Keski-Suomi	-17	-12	-9	-11	5
Etelä-Pohjanmaa	-25	-6	-9	-12	0
Pohjanmaa	-24	-7	-12	-17	2
Keski-Pohjanmaa	-9	1	9	6	17
Pohjois-Pohjanmaa	-14	-6	-1	2	12
Kainuu	-31	-5	-2	-9	2
Lappi	-20	-8	-12	-10	3
Koko maa	-25	-8	-9	-12	3

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Suhdannenäkymät alueittain (2)

	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotantokustannukset
Helsinki	-19	-3	-5	-12	12
Pääkaupunkiseutu	-22	-7	-7	-16	7
Uusimaa	-18	-7	-12	-19	10
Varsinais-Suomi	-27	-4	-11	-13	24
Satakunta	-31	-9	-18	-17	15
Kanta-Häme	-14	-1	-8	-6	14
Päijät-Häme	-30	-2	-24	-25	9
Pirkanmaa	-18	-2	-1	-10	16
Kymenlaakso	-33	-15	-6	-14	13
Etelä-Karjala	-21	-17	-28	-31	48
Etelä-Savo	-24	-17	-23	-16	18
Pohjois-Savo	-13	1	-5	-10	20
Pohjois-Karjala	-11	5	-4	-6	24
Keski-Suomi	-22	-2	-15	-13	5
Etelä-Pohjanmaa	-19	1	-14	-17	10
Pohjanmaa	-28	9	-10	-6	3
Keski-Pohjanmaa	-1	20	-6	-6	25
Pohjois-Pohjanmaa	-18	3	-6	-13	4
Kainuu	-14	0	-2	-2	17
Lappi	-28	-12	-8	-10	17
Koko maa	-20	-2	-9	-13	14

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2009

Kiitän mielenkiinnosta!